

Gazeta

ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVI nr. 780

vineri 11 decembrie 1964

8 pagini 25 bani

Toată atenția pregătirii politice și ideologice

Înfăptuirea sarcinilor de mare răspundere puse de partid și guvern în fața școlii de toate gradele în vederea ridicării pe o treaptă superioară a calității învățămîntului, a muncii de instruire și educare comunistă a tineretului școlar cere membrilor corpului didactic ca, paralel cu perfecționarea continuă a cunoștințelor de specialitate și a măiestriei pedagogice, să manifeste o exigență sporită față de pregătirea lor politică și ideologică — parte integrantă a activității ce o desfășoară pe tărîmul muncii didactico-educative și social-culturale.

În această direcție un rol deosebit revine învățămîntului ideologic, ca principal mijloc de studiere și însușire tot mai profundă de către cadrele didactice a teoriei marxist-leniniste, a politicii științifice a partidului nostru, asigurînd orientarea justă, desfășurarea riguroasă științifică a întregului proces de învățămînt.

Partidul nostru acordă o deosebită atenție educării marxist-leniniste a corpului didactic. „Cunoașterea temeinică a științei marxist-leniniste, a adevărului științific despre natură, viață, societate — arată tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la Congresul învățătorilor — este necesară pentru aprofundarea oricărei ramuri a științei — fizică, chimia, matematica, fără să mai vorbim de istorie, limbă, literatură”.

În diverse ocazii, dar mai ales în dezbaterile ce au avut loc în organizațiile de partid din școli cu prilejul adunărilor de dare de seamă și alegeri, numeroși învățători și profesori au ținut să sublinieze faptul că succesele muncii lor sînt legate strîns de progresele obținute de la an la an în însușirea marxism-leninismului. „Am avut multe de învățat prin studiul ideologic organizat în școala noastră — arăta, de exemplu, prof. Gheorghe Pascali de la Școala medie „N. Bălcescu” din București în adunarea pentru darea de seamă și alegeri. Cunoștințele politico-ideologice ne-au ajutat să facem lecții mai bune, care au dus la înarmarea elevilor cu convingeri sănătoase despre lume și viață. Succesele obținute în munca profesorilor din școala noastră evidențiază totodată creșterea maturității lor politice, a răspunderii ce o au față de sarcinile ce le revin în formarea tinerei generații”. Învățătoarea Emilia Constantinescu de la Școala generală de 8 ani nr. 3 din Capitală relatează de asemenea, cu prilejul alegerilor, că citirea cu regularitate a presei de partid și atenția acordată învățămîntului ideologic i-au ajutat pe învățătorii și profesorii de la această școală nu numai să desfășoare lecții de calitate, dar și să se orienteze mai bine în munca educativă, în organizarea unor activități extrașcolare atractive, cu conținut bogat, care să contribuie din plin la cultivarea dragostei elevilor față de patrie și partid. De altfel, aproape n-a fost adunare pentru dare de seamă și alegeri în care profesorii comuniști să nu fi analizat cu toată răspunderea necesitatea de a aprofunda în continuare învățătura marxist-leninistă, documentele partidului nostru — condiție de bază pentru creșterea nivelului muncii desfășurate în școală și în afara ei.

Învățămîntul ideologic, ca de altfel întregul învățămînt de partid, s-a îmbunătățit continuu. A crescut numărul celor cuprinși în variatele lui forme, nivelul teoretic al dezbaterilor, forța lui de înrîurire. Mergîndu-se pe linia aceasta ascendentă, în ultimii ani au luat extindere forme superioare de studiu ideologic pentru cadrele didactice, cum ar fi seminariile teoretice, studiul individual, simpoziioanele, dezbaterile pe diferite teme etc., care permit o mai temeinică aprofundare a teoriei marxist-leniniste, stimulează discuțiile cu caracter teoretic.

În București, Cluj, Iași, Bacău și în alte centre din țară s-a acumulat deja o anumită experiență valoroasă în ce privește orientarea învățămîntului ideologic spre forme cît mai adecvate nivelului de pregătire și preocupărilor variate ale cadrelor didactice. În unele orașe sau raioane ale Capitalei, de exemplu, pe lângă cabinetele de partid au funcționat cercuri de studiu individual pe teme ca: „Probleme ale educației comuniste”, „Legile fundamentale ale dialecticii”, „Victoria deplină și definitivă a socialismului în R.P.R.”, sau cercuri în care s-au studiat lucrări ale clasicilor marxism-leninismului ca „Dialectica naturii” și „Anti-Dühring” de F. Engels, „Materialism și empiriocriticism” și „Imperialismul — stadiul cel mai înalt al capitalismului” de V. I. Lenin. Temele acestor cercuri fiind aproape de sfera preocupărilor cadrelor didactice, au prilejuit dezbateri deosebit de fructuoase.

În ultimii ani, cei mai mulți învățători și profesori au parcurs ciclul de studii ideologice recomandate de către Ministerul Învățămîntului. Pe de altă parte, în prezent lucrează în învățămînt un număr însemnat de cadre didactice care au studiat în facultate problemele fundamentale ale teoriei marxist-leniniste. Toate acestea au creat condiții care permit ridicarea pe un plan superior a organizării învățămîntului ideologic. Pe baza experienței pozitive acumulate și răspunzînd dorinței crescînde a lucrătorilor din învățămînt de a-și ridica neîntrerupt nivelul politic, în acest an școlar studiul ideologic se desfășoară mai diferențiat, în funcție de pregătirea și specialitatea cursanților.

Astfel, la orașe, un număr mai mare de învățători și profesori au posibilitatea să frecventeze cursurile universităților serale de

PETRE BARTOȘ

(continuare în pag. 7-a)

Lecție practică în laboratorul de tractoare al Grupului școlar energetic din Craiova.

Rezultatul concursului literar al „Gazetei învățămîntului”

În cadrul concursului literar organizat de redacția „Gazetei învățămîntului” în perioada 15 V — 15 IX a.c. în scopul stimulării creației literare a membrilor corpului didactic au fost prezentate aproape 350 de lucrări. Acestea au avut ca temă diferite aspecte ale vieții din școală, oglîndind frumusețea muncii de educator, activitatea pe care o desfășoară corpul didactic pentru a educa tinăra generație în spiritul comunismului.

Dintre lucrările primite

pentru concurs au obținut premii sau mențiuni următoarele:

Premiul II — **Minodora** de Emilia Neață, învățătoare la Școala de 4 ani nr. 3 din Ploiești.

Premiul III — **Eu și gramatica** de Traian Cantemir, profesor la Școala medie nr. 1 din Rm. Vilcea.

— **Cocostiricii** de Dragomir Horomnea, învățător la Școala generală de 8 ani din comuna Vlădeni, raionul Botosani.

Mențiuni — **Virista**

școlarului de Ion Croitoru, profesor la Școala medie din Adjud.

— **Despărțire** de Florin Anghel, profesor la Școala medie nr. 2 din Pitești.

— **Învățătorul pe care l-am îndrăgit** de Valeriu Varvari, profesor la Școala medie nr. 14 din Cluj.

— **Visul lui Antim** de Ion Hinguleșteanu, învățător la Școala generală de 8 ani nr. 47 din București.

— **La răsplată** de Marin Cosmescu, profesor la Școala medie nr. 2 din Bacău.

Învățătorul Ion Creangă

Fragmente din Ion Creangă (Viața și opera) de G. Călinescu

La 8 ianuarie 1864 cursurile „Institutului pedagogic de la Trisfetite din Iași” se deschid cu următorul program: Titu Maiorescu predă principiile de educație și mai ales de instrucție, cu privire deosebită la metodele aut-generale și speciale, trei ore pe săptămână, metodelor gramatică românească, adică gramatică elementară, cu instrucție pedagogice la tot pasul despre modul cel mai rațional de a explica școlărilor, trei ore pe săptămână. Theodor Burada predă muzica vocală. Afară de aceasta preparanții mai jură obligații să asculte un curs de pedagogie populară de trei ori pe săptămână, pe care-l ținea tot Maiorescu, și la care nu erau îndatorati a depune eșantioane. În opra de descriere se afla totodată și școala primară de la Trei Ierarhi, a cărei clasă I avea trei secțiuni. Maiorescu găsi nimerit să-și facă din ea o școală de aplicație, și astfel preparanții, spre a se deprinde cu predarea, fură însăși să-și țină disciplina școlărilor în cele șase clase și să asiste la lecții. Deosebit de aceasta, spre a-i da la scris și la limpede exprimare, directorul obligă pe preparanți să redacteze ocaz obiectivele pedagogice făcute la curs asupra regulilor gramaticale. Directorul lui apoi aceste compuneri, le evăca răz raportul stilului și al ortografiei și le înșoia îndreptate. El stăruia asupra bunei gândiri, a ordonii în cauză, a ortografiei. Ca să deprindă pe viitorii învățători cu buna căutare și cu analizarea pe loc a ortografiei, directorul le făcea o oră pe săptămână dictându-le tablă și-i puneau să recite fabule. Astfel a urmat până-n vară Creangă, fiind școlar în zilele de lucru și slujitor al bisericii duminică. Învățământul lui Maiorescu se potrivea cu firea lui și trebuie să-i fi produs entuziasm. La 6 sau la 7 mai 1864, institutorul Beiu fiind mutat la București, se îndreptă pentru ei învățături. Maiorescu sporise numărul profesorilor, dar el însuși fusese suspendat din noiembrie 1864 până în mai 1865 pentru învinuire minicole. Această epocă este de altfel caracterizată printr-o persecutare din motive politice a celor mai de seamă oameni de cultură, cărora legile nu le dau încă nici o stabilitate. Maiorescu, Eminescu, Creangă sînt victimele cele mai ilustre ale unei mentalități nefericite. Maiorescu nu fusese deci în măsură de a ține întregul lui curs pedagogic. În schimb, Ion Bumbăcilă făcu până în ianuarie lecții de științe naturale și aritmetică, urmat apoi de Ștefan Possescu. Un Soueris, maestru de scrimă, dădu lecții de gimnastică și Ștefan Vasilian predă muzica în locul lui Burada. Clasa se închise la 6 iunie 1865, Creangă ieșind în ordinea clasificărilor iarăși întâiul în urma examenului general ținut în ziua de 10 iunie. Întrebările la care fusese supus priveau materii variate, precum religia, pedagogia, gramatica română, aritmetica, cosmografia, fizica, muzica vocală, caligrafia. La toate diacnul fu găsit eminent și tot eminente îi fură socotite aptitudinea pedagogică și purtarea. Atestatul, semnat de Titu

Maiorescu, îi fu eliberat abia la 15/27 iunie 1866, cînd se aprobă de către minister formularul propus de director.

★

În prima zi de școală, la 15 septembrie, Creangă intra în clasă zimbitor, cînd era în toane bune, și cu gust de vorbă zicea „bună ziua”. Copiii lui fiind de clasă întâi, intrați abia acum în școală și plini de frica necunoscutului, el lua fața potrivită, care face mai puțin înfricoșător un popă. Îi îmbrățișa într-o privire toată, ca să le cunoască „fiorul”, adică fizionomia, îi întreba probabil de nume, și cînd copilul îi zicea „părințe”, ca să le arate cum că e om ca toți oamenii, îl invita să-i spună „domnule”. Apoi îi rînduia în bănci după înălțime. O dată sfîrșită așezarea prin bănci, Creangă se ducea înspre catedră, care era numai o masă, lua scaunul de acolo și-l puneu lingă bănci, apoi

parte spre a se așeza pe iarbă, zise: „Apoi de acum ne-au scos din bătaie!” După un ceas de joacă, diacnul își vira copiii în clasă, îi puneu să spună rugăciunea, împreună cu el, desigur, și apoi le da drumul militărește în șiruri de cite doi, cu porunca de a se păstra rînduiala aceasta cit mai departe în oraș. După un astfel de început de școală, copiii erau nu se poate mai bucuroși și după amiază veneau cu toată voioșia. Acum Creangă sta iar de vorbă, întrebîndu-i amănunțit cu „măi fiică” în sus „măi fiică” în jos cum îi cheamă: Care le e numele de botez? Dar cel după tată, ori după mamă? Cum se numește tîrgul? Pe cine au ca vecini? Astfel de întrebări ușoare liniștea pe toată lumea asupra firii școlii și dădea oricui sentimentul că știe ceva. Ceasului de convorbire între copii și institutor îi urma iarăși un ceas de recreație, după care afară, ori în cla-

să, Creangă făcea cu copiii puțină gimnastică. O învățase de la Soueris, ori de la altcineva, fapt este că institutorul era foarte mîndru de această noutate. Părintele Vasile Grigorescu, fostul lui catihet supleant la Fălticeni, vizitîndu-l la școala din Păcurari, rămase mirat de ceea ce nu mai văzuse în nici o școală, anume, de gimnastica mîinilor pe care o făcu Creangă cu copiii la sfîrșitul unei ore.

A doua zi institutorul intra în miezul lucrurilor, dar fără nici o carte, căuind numai să îndrepte atenția copiilor spre ființe și lucruri, făcîndu-i să le observe bine și să le deosebească. Întrebările, în duhul Povățitorului, pe care le puneu ca să ajungă pe calea socratică la deșinirea noțiunilor erau hazlii, ba chiar puțin cam năstrușnice. Astfel de întrebări trebuie să fi stîrnit în clasă un chicot necurmat, dacă cumva le-a pus:

— Văzut-ați mița? — întreba, de pildă, Creangă.

— Am văzut mița! răspundea acela pe care se oprise degetul institutorului.

— Cîte picioare are mița?

— Mița are patru picioare.

— Cîte urechi are mița? Rîsete în clasă.

— Mița are două urechi.

— Cîte cozi are mița?

Alt chicot și răspuns biruitor:

— Mița are o coadă.

— Cîți ochi are mița?

— Mița are doi ochi.

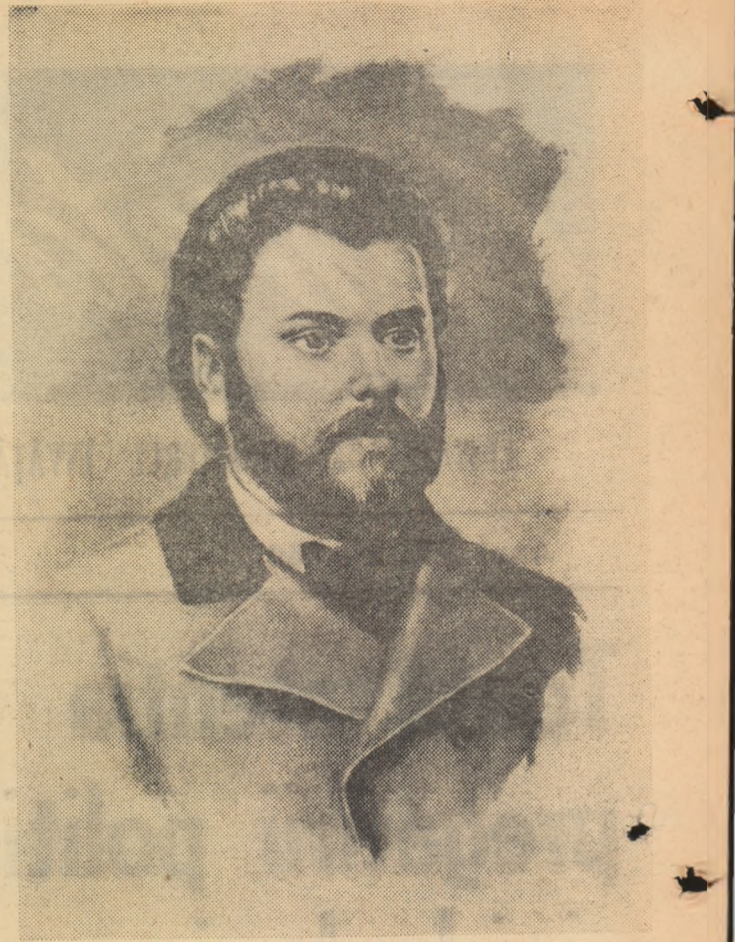
— Cîte aripi are mița?

Rîsete clacotitoare.

— Mița n-are aripi.

— Dar pene are mița?

— Mița n-are pene.

— Ce are mița în loc de pene?

— Mița are păr.

— Mița mîncă fin?

— Mița nu mîncă fin.

— Ce mîncă mița?

— Mița mîncă șoareci,

întoarsă spre stînga, de sus în jos, între cele două linii din mijloc, de la capătul de jos al acesteia du una întoarsă spre dreapta și-o unește la capătul de sus cu cealaltă. Eacă. Acesta e semnul sau litera pentru sunetul o”.

Copiii trebuiau să facă și ei, cum puteau, litera pe plăci. Ca să facă semnele mai simpatice copiilor și ora mai hazoasă, Creangă botezase fiecare literă cu o poreclă, încît copilului de la tablă îi zicea așa:

— Măi fiică, ian fă la tablă pe cracanal (M); ian fă pe biră(ș)ănosu (B); pe ghebosu (G); pe covrigu (O)!”

Metoda socratică își are însă surprizele ei. Amăși de ușurința întrebărilor și pierzînd, cum se întîmpla, drumul urmărit de institutor, copiii ajungeau să pună întrebări ori să dea răspunsuri neprevăzute.

— Dimitriule — întrebu Creangă o dată la lecția despre persoana verbelor — ce face mămăuță-ta?

— Mama coase cămeși pentru mine, domnule.

— Spune-mi, Dimitriule, care e persoana I-a cînd ai spus zicerea asta?

— Eu, domnule.

— Pentru ce?

— Pentru că eu am vorbit.

— Care-i persoana a II-a?

— Mata, domnule.

— Pentru ce?

— Pentru că eu cu mata am vorbit.

— Și care-i persoana a III-a?

— Mama, domnule.

— Pentru ce?

— Pentru că despre dînsa am vorbit amîndoi.

— Bine, Dimitriule, văd că parcă ai priceput despre ce am vorbit; ia întreabă-mă amu și tu pe mine, să mă încredințez și mai bine, priceput am fost? Întreabă-mă așa cum te-am întrebat eu”.

Creangă învățase pe copii să se gîndească bine întii și apoi să vorbească. Băiatul se gîndi cam ce-ar putea să-l întrebe pe institutor și, nebănuind ce urmărea Creangă, care voia să definească și persoana a II-a, puse această neașteptată întrebare:

— Domnule, ce face cucoana matală?”

Acest lucru se întîmpla tîrziu, pe la 1883, cînd Heana, fosta nevastă a lui Creangă, se vede că murise. Înduioșat la amintirea frumosei și necredincioasei femei, fostul diacn, uitînd persoana verbului, zise întristat:

— Hei! mă fiică! Cucoana mea o fi acum

pumn de țărîină”.

Creangă

și acafeniu, ce le purta, îl arăta nalt și chipesc”. În anul al doilea de școală normală Creangă nu mai avu decît șase colegi, printre care și Gh. Ienăchescu, deoarece preparanții ceilalți, fiind numiți învățători pe la țară, nu mai putură și desigur nici nu mai vrură să urmeze așa de înaltele sporise numărul profesorilor, dar el însuși fusese suspendat din noiembrie 1864 până în mai 1865 pentru învinuire minicole. Această epocă este de altfel caracterizată printr-o persecutare din motive politice a celor mai de seamă oameni de cultură, cărora legile nu le dau încă nici o stabilitate. Maiorescu, Eminescu, Creangă sînt victimele cele mai ilustre ale unei mentalități nefericite. Maiorescu nu fusese deci în măsură de a ține întregul lui curs pedagogic. În schimb, Ion Bumbăcilă făcu până în ianuarie lecții de științe naturale și aritmetică, urmat apoi de Ștefan Possescu. Un Soueris, maestru de scrimă, dădu lecții de gimnastică și Ștefan Vasilian predă muzica în locul lui Burada. Clasa se închise la 6 iunie 1865, Creangă ieșind în ordinea clasificărilor iarăși întâiul în urma examenului general ținut în ziua de 10 iunie. Întrebările la care fusese supus priveau materii variate, precum religia, pedagogia, gramatica română, aritmetica, cosmografia, fizica, muzica vocală, caligrafia. La toate diacnul fu găsit eminent și tot eminente îi fură socotite aptitudinea pedagogică și purtarea. Atestatul, semnat de Titu

Maiorescu, îi fu eliberat abia la 15/27 iunie 1866, cînd se aprobă de către minister formularul propus de director.

★

În prima zi de școală, la 15 septembrie, Creangă intra în clasă zimbitor, cînd era în toane bune, și cu gust de vorbă zicea „bună ziua”. Copiii lui fiind de clasă întâi, intrați abia acum în școală și plini de frica necunoscutului, el lua fața potrivită, care face mai puțin înfricoșător un popă. Îi îmbrățișa într-o privire toată, ca să le cunoască „fiorul”, adică fizionomia, îi întreba probabil de nume, și cînd copilul îi zicea „părințe”, ca să le arate cum că e om ca toți oamenii, îl invita să-i spună „domnule”. Apoi îi rînduia în bănci după înălțime. O dată sfîrșită așezarea prin bănci, Creangă se ducea înspre catedră, care era numai o masă, lua scaunul de acolo și-l puneu lingă bănci, apoi

să, Creangă făcea cu copiii puțină gimnastică. O învățase de la Soueris, ori de la altcineva, fapt este că institutorul era foarte mîndru de această noutate. Părintele Vasile Grigorescu, fostul lui catihet supleant la Fălticeni, vizitîndu-l la școala din Păcurari, rămase mirat de ceea ce nu mai văzuse în nici o școală, anume, de gimnastica mîinilor pe care o făcu Creangă cu copiii la sfîrșitul unei ore.

A doua zi institutorul intra în miezul lucrurilor, dar fără nici o carte, căuind numai să îndrepte atenția copiilor spre ființe și lucruri, făcîndu-i să le observe bine și să le deosebească. Întrebările, în duhul Povățitorului, pe care le puneu ca să ajungă pe calea socratică la deșinirea noțiunilor erau hazlii, ba chiar puțin cam năstrușnice. Astfel de întrebări trebuie să fi stîrnit în clasă un chicot necurmat, dacă cumva le-a pus:

— Văzut-ați mița? — întreba, de pildă, Creangă.

— Am văzut mița! răspundea acela pe care se oprise degetul institutorului.

— Cîte picioare are mița?

— Mița are patru picioare.

— Cîte urechi are mița? Rîsete în clasă.

— Mița are două urechi.

— Cîte cozi are mița?

Alt chicot și răspuns biruitor:

— Mița are o coadă.

— Cîți ochi are mița?

— Mița are doi ochi.

— Cîte aripi are mița?

Rîsete clacotitoare.

— Mița n-are aripi.

— Dar pene are mița?

— Mița n-are pene.

vrăbii, lapte, pește, pine, carne, slănină etc.

— Ce be mița?

— Mița be apă.

— Unde-i place ei să doarmă?

— Miței îi place să doarmă pe cotruță.

— Ce treabă face mița?

— Mița prinde șoareci.

— Poate mița cotcodăci?

— Mița nu poate cotcodăci.

— Poate mița zbura?

— Mița nu poate zbura.

— Pentru ce?”

Și dialogul acesta, cam bufon, mergea mai departe pînă ce institutorul se încredințea că școlarii s-au obișnuit să observe un obiect pe toate fețele. Pe urmă căuta să-ajungă la definiție.

— Colo, la ușă, este un loc, în fundul clasei încă este un loc; în pod încă este un loc. Poate mița merge singură de la un loc la alt loc?

— Mița poate merge, domnule — răspundea copiii — din loc în loc.

Creangă lua atunci cea mai solemnă mină:

— Acum țineți minte! Cine poate merge singur de la un loc la alt loc se numește ființă”.

Cînd venea chestia scrierii și citirii, care se învățau împreună, Creangă puneu pe copii să-și linișeze plăcile cu un cui, liniind și el tablă clasei. Le arăta cum să țină în mină condeiul și-i învăța să facă tot felul de semne, linii orizontale, verticale, piezișe, încovoiate. Încerca să se lămurească cu copiii, prin întrebări, asupra sunetelor dintr-un cuvînt, bunăoară orez, și cînd credea că lucrul e înțeles, scotea la tabelă un băiețuș și-i porunca să scrie:

— Ie cridă și fă o linie

GRAMATICA ÎN ȘCOALĂ

Articolul „Exigențele învățămîntului superior în domeniul limbii romine”, apărut în „Gazeta învățămîntului” din 20 decembrie 1963 sub semnătura prof. univ. Ion Coteanu a suscitat un deosebit interes prin afirmația că „scopul predării limbii romine nu poate fi deprinderea analizei gramaticale”. Declarîndu-se de acord cu acest punct de vedere, profesorul Al. Indrea din Cluj propune și unele soluții în materialul „Predarea gramaticii în școală”, apărut în „Tribuna” din 5 noiembrie a.c. și reproducus în „Gazeta învățămîntului” din 27 noiembrie 1964.

În ceea ce mă privește, sint gata oricînd să întăresc afirmația prof. univ. I. Coteanu. Într-adevăr, scopul esențial al predării gramaticii în școală este dezvoltarea exprimării corecte și nu deprinderea analizei gramaticale. Se vede că pînă aici sint de acord și cu profesorul Al. Indrea. Dar trecînd la analiza unor soluții propuse de d-sa, mă declar împotriva opiniilor pe care le formulează.

Afirmînd că mulți dintre elevii noștri „nu ajung, pînă la sfîrșitul ciclului de predare, să stăpînească noțiunile gramaticale, uncori nici măcar cele de bază”, tov. Al. Indrea găsește cauza a acestuia neajuns în aceea că în momentul de față accentul principal cade pe analiza de texte. Părerea noastră este însă că explicarea fenomenelor gramaticale pe bază de text îi ajută pe elevi să pătrundă cît mai adînc și să cuprindă cît mai complet întregul complex de fenomene ale vorbirii corecte. Înainte de a deveni norme, regulile gramaticale trebuie înțelese. Noi nu facem analiză gramaticală de dragul de a analiza, căci analiza gramaticală nu e un scop în sine, dar sintem datori să facem cît mai multă analiză gramaticală tocmai pentru însușirea normelor gramaticale, căci acestea nu pot fi acceptate ca dogme căzute din senin.

Articolul citat se susține că nu analiza gramaticală a unor texte nu se asigură scopul esențial al predării gramaticii — formarea exprimării corecte. Noi socotim însă că tocmai „descrierea gramaticală” a textului este modul de a proceda în vederea atingerii acestui scop. Analizînd textele „A venit însuși el” sau „A venit însuși ea”, de pildă, facem descrierea gramaticală — precizînd că „insuși” este pronume de întărire la genul masculin, persoana a III-a, singular și se acordă cu pronumele personal „el”, iar „insuși” se acordă cu „ea” — nu de dragul de a face această descriere, ci pentru că numai în felul acesta elevii pot sesiza, în funcție de acord, folosirea corectă a pronumelui de întărire, evitînd astfel greșeli de felul: „A venit însuși el”. A înălțura aspectul pur descriptiv nu înseamnă deci a înălțura analiza gramaticală a textului, ci a orienta descrierea fenomenelor gramaticale în sensul sesizării legăturilor logice și interdependenței fenomenelor, formelor gramaticale, astfel încît să se asigure însușirea principiilor vorbirii corecte și bogat nuanțate. Nu multe analize gramaticale împiedică deci însușirea normelor de vorbire corectă, ci modul în care sint orientate aceste analize.

Tov. Al. Indrea consideră că elevii claselor V—VIII nu pot înțelege noțiunile abstracte ale gramaticii descriptive, că gramatica școlară urmează să fie numai un îndreptar al vorbirii corecte. Părerea noastră este că noțiunile gramaticii descriptive pot fi înțelese, avînd în vedere că la clasele V—VIII nu predăm după Gramatica Academiei. Într-adevăr, e bine ca manualele de gramatică să fie îndreptare ale vorbirii corecte, dar în nici

un caz nu se poate renunța la caracterul lor descriptiv, care trebuie reliefat pentru a face posibilă înțelegerea normelor. În ultimele ediții ale manualelor s-a observat preocuparea autorilor de a sublinia, prin numeroase observații și îndrumări, normele vorbirii și mai ales ale scrierii corecte. Că ar mai exista multe de făcut în acest sens sintem de acord, dar aceasta nu înseamnă că manualul trebuie să se transforme într-un îndreptar de vorbire corectă, în genul „Îndreptarului ortografic, ortoepic și de punctuație”.

Ni se pare supărătoare formularea „gramatica școlară nici nu este o știință”. Noi credem că gramatica școlară este un obiect de învățămînt cu un profund caracter științific, care contribuie, alături de alte obiecte, la formarea convingerilor științifice. E drept, elevii noștri nu sint cercetători la Institutul de lingvistică, dar nu trebuie să le limităm dreptul de a pătrunde în vastitatea materialului deja explorat de știință — desigur în măsura nivelului lor de înțelegere.

Imi amintesc ce satisfacție a simțit un elev cînd „a descoperit” într-o frază corpul unei propoziții intrerupte de trei ori de cuvintele altor propoziții. Era o frază cu largi posibilități de exprimare clară, curgătoare, adevărat model de imbinare logică a cuvintelor.

Sintem de aceeași părere cu Al. Indrea că uneori manualele prezintă un material greoi, cu foarte multe amănunte pe care elevii sint obligați să le învețe cu toate că nu le sint folositoare. De asemenea, ne declarăm împotriva definițiilor lungi, care chinuiesc mintea copiilor, fiind de acord cu afirmația că „în manualul școlar definițiile trebuie să fie cît mai simple, pe înțelesul elevilor”. La această afirmație justă se impune să adăugăm însă neapărat că forma simplă trebuie astfel aleasă, încît să nu știrbească din caracterul științific. Soluția propusă de Al. Indrea pentru a scăpa de definițiile kilometrice nu ni se pare cea mai potrivită. De exemplu, propunînd restringerea formulării definiției articolului posesiv, d-sa ajunge la ciuntirea definiției. Definițiile se pot restringe, dar numai în așa fel încît să se asigure oglindirea perfectă a fenomenului gramatical dat.

Tov. Indrea socotește că cele mai bune exemple nu sint textele din autori, ci „exemplele create în mod special pentru a ilustra cazul gramatical dat”. Fără a subaprecia exemplele create de profesori (bineînțeles, pe cele care nu sint searbede și create la voia întîmplării), considerăm că ar fi o mare greșeală să nu folosim, mai ales în lecțiile aplicative, modele de limbă literară din operele marilor scriitori, să ne limităm numai la a compune noi înșine texte unde fenomenul pe care-l urmărim să fie așezat „pe tavă”, pentru a veni „mură-n gură”. Evitarea supraîncărcării, a derutei, a neînțelegerii fenomenelor nu se realizează printr-o simplificare ce duce la lenevirea minții, ci prin punerea elevului în fața unor situații care să solicite o muncă activă, a cărei intensitate să crească bineînțeles treptat. Exercițiile prea simple, formulările de moment lipsite de pretenții, de tipul „Grivei latră tare”, chiar dacă reliefează prea bine fenomenul urmărit, nu pot fi modele de exprimare și îi plictisesc pe copii. Noi sintem de părere că, alese cu chibzuință, exemplele luate din operele scriitorilor oferă elevilor din clasele mai mari bogate satisfacții în căutarea adevărului gramatical, iar justa orientare a analizei acestora îi ajută să-și formeze posibilități multiple de exprimare corectă.

prof. MIHAIL OPRESCU
Drăgășani

Deși de ani de zile vorbim în școală despre legarea teoriei de practică, trebuie să recunoaștem că predarea limbii romine se desfășoară încă adesea abstract, fără să corespundă scopului urmărit, fără rezultatele necesare. De aceea socotim că cele spuse anul trecut de prof. univ. Ion Coteanu și recent de prof. Al. Indrea din Cluj sint îndreptățite. Am îndrăzni să credem chiar că se întrevide începutul unei cotituri esențiale în studierea gramaticii în școală. Chiar dacă intervențiile referitoare la această problemă se vor menține un timp pe un plan mai mult teoretic, pentru a motiva și a fixa punctele de reper, credem că, treptat, se va putea trece la sugestii concrete, practice.

S-o spunem cu franchețe: adesea în cele două ore săptămînale de gramatică se face teorie goală, iar dacă se trece la analize în vederea fixării cunoștințelor, a recapitulării sau a examenului de admitere în învățămîntul mediu, se alunecă de fapt tot pe lingă sarcina principală a predării gramaticii, aceea a formării deprinderilor de exprimare corectă.

Se afirmă uneori că analiza excesivă ar constitui o întărire a legăturii teoriei cu practica și că ea este cerută și de exigențele care-l așteaptă pe elev la examenul de admitere în învățămîntul mediu. Dar a enunța definiții și reguli și a face analize gramaticale este, cu toate dificultățile pe care le prezintă uneori textul, mult mai comod decît să formezi elevilor o exprimare ireproșabilă, mai ales cînd lucrînd în felul acesta asiguri și primirea elevilor în clasa a IX-a. Asistăm astfel la o „deturnare” a scopurilor, a sarcinilor principale ale predării.

Programele și manualele de gramatică, deși simțitor îmbunătățite, nu sint în întregime adaptate sistemului concentric de predare nici chiar în sensul presupusei aplicări a teoriei prin analize gramaticale, ci doar în sensul complicării teoriei. Ele nu oferă nici pe departe suficient material pentru a le forma elevilor deprinderi practice, pentru a le dezvolta și perfecționa priceperea de a vorbi și scrie corect. Formarea deprinderilor de exprimare corectă, care constituie de fapt sarcina principală a predării gramaticii, figurează numai formal în introducerea la programe, însă nu apare pe primul plan în programa însăși, în manualul însuși, în esența metodicilor. Credem, de aceea, că programa și manualele ar trebui să sufere o restructurare esențială. Fără a considera gramatica doar o disciplină la care să se aplice reguli neenunțate sau enunțate ad-hoc, se impune, credem, eliminarea unor probleme strict teoretice și îmbogățirea numărului de ore aplicative — de vocabular, ortoepie, ortografie, punctuație și mai ales compunere. Sistemul concentric de predare ar trebui astfel organizat încît să se treacă treptat la aplicații tot mai numeroase și mai complexe de scriere corectă, pe baza teoriei gramaticale însușite în ceea ce este esențial.

Credem că trebuie să se renunțe la complicarea inutilă a definițiilor (care se schimbă de la an la an, sub motivul că o dată cu creșterea virstei este necesară aprofundarea noțiunilor). De ce am proceda așa dacă avem siguranța că noțiunea respectivă a fost înțeleasă pe baza definiției date în clasele I—IV? Nu este cazul să ne pierdem, la clasele V—VIII, în probleme de amănunt, în subti-

lități și cercetări exhaustive. Să lăsăm această muncă facultăților de filologie și să nu facem din materia predată în școala generală de 8 ani prilej de speculații universitare.

În cadrul sistemului concentric ni se pare necesară axarea pe problemele-cheie ale teoriei gramaticale, din care am cita: funcțiile sintactice ale cazurilor, felurile articolelor, adjectivelor, pronumelor și numeralilor, declinarea pronumelui personal, tabloul modurilor și timpurilor verbului, gradele de comparație ale adjectivelor și adverbilor, felurile conjuncțiilor după funcție, interdependența părților de vorbire și polarizarea lor în jurul substantivului și verbului, legătura dintre morfologie și sintaxă, predicatul nominal, felurile atributelor și complementelor, coordonarea și subordonarea, regulile elementare de analiză a frazei etc. Dar să ne oprim mai cu seamă la acele probleme gramaticale care sint legate direct de formarea deprinderilor de exprimare corectă. Socotim necesar, în acest scop, exerciții de construire a unor propoziții sau fraze pe scheme date, folosirea — în exemple proprii ale elevilor — a formelor gramaticale nou învățate, dictări, analize mixte (gramaticale, ortografice și de punctuație), completarea sau schimbarea unor forme gramaticale care pun probleme de ortografie și punctuație, povestiri și compuneri cu teme speciale gramaticale, de ortografie și de punctuație. Ni se pare important ca, lîngă organică studierea gramaticii de studierea lecturii literare și înălțurînd tendința existentă în prezent de a le considera discipline absolut autonome, să imbinăm treptat efectuarea corectă a unor exerciții ca cele indicate mai sus cu scrierea corectă independentă, cu exerciții stilistice și compuneri de diferite tipuri.

Tradiționaliștii vor spune că numai pe baza însușirii profunde a teoriei gramaticale se pot obține rezultate temeinice în însușirea deprinderilor practice de exprimare corectă. Nu pleptăm nici noi pentru o însușire mecanică a acestor deprinderi, dar nici nu credem că absolut fiecare din ele poate fi aplicată de elev pe baza unei motivații gramaticale conștiente, formulate în prealabil.

Pentru ca scopul predării gramaticii să fie atins trebuie să avem în vedere și să valorificăm toți ceilalți factori ajutători în obținerea unor deprinderi trainice de exprimare corectă — buna organizare a orelor de lectură literară, organizarea lecturii suplimentare, ca și realizarea „frontului comun” din școală (care uneori numai „front comun” nu e). Și, în primul rînd, trebuie îmbunătățită predarea însăși a gramaticii. În prezent, profesorii de limba romină sustrag ore destinate compunerilor și, în mod frecvent, lecturii literare, pentru a putea face față multiplelor probleme pe care le ridică gramatica descriptivă. Copleșiți de numeroasele sarcini ce le stau în față, ei nu știu pe ce să se axeze: pe predarea teoretică a cunoștințelor, pe analiza gramaticală sau pe exercițiile de formare a deprinderilor de exprimare corectă pe bază gramaticală?

Pentru a rezolva cu adevărat problemele predării gramaticii se impune, credem, să ne axăm munca în funcție de scopul urmărit, de sarcina principală a studierii acestui obiect: formarea deprinderilor de exprimare corectă. Ultima metodică a predării limbii romine, cea din 1955, rămîne o metodică a predării liniare. Așteptăm o metodică a predării concentrice, care să țină seama cu adevărat de țelul obiectului nostru, în acord cu viitoarele programe și manuale, a căror restructurare se impune, firește, în primul rînd.

C. MERIȘCA
profesor la Școala medie
Tg. Frumos, reg. Iași

OPINII
OPINII
OPINII
OPINII
OPINII

La lecție.

PLANUL DE LECȚIE

La redacția gazetei noastre au sosit în ultimul timp mai multe scrisori semnate de tinere cadre didactice, prin care sîntem solicitați să tratăm unele probleme legate de planurile de lecție. În cele ce urmează vom căuta să le satisfacem dorința, folosind experiența pozitivă în acest domeniu a unor învățători și profesori.

Am cunoscut nu o dată cadre didactice care, deși lucrau de mulți ani în învățămînt, deși aveau o bogată experiență în arta predării, nu intrau totuși la clasă fără să se fi pregătit în mod special pentru lecția ce urmau s-o țină. Ele procedează așa intrucît socotesc, pe bună dreptate, că aceeași lecție, cu același conținut, nu poate fi totuși ținută în anul acesta așa cum s-a ținut în anul trecut, după cum aceeași clasă, să spunem a X-a, nu este mereu aceeași — receptivitatea, interesul pentru problemele studiate și chiar volumul și trăinicia cunoștințelor, a pregătirii anterioare — fiind de la colectiv la colectiv altele.

Sînt deci o mulțime de factori care te obligă să pregătești atent fiecare lecție, indiferent dacă ai mai predat-o sau nu. Regulamentul școlii de cultură generală trasează cadrelor cu mai puțină experiență în predare sarcina de a-și alcătui chiar planuri scrise de lecție din care să se vadă limpede modul cum își propun să o desfășoare, cită substanță și asigură, dacă au cîntărit bine fiecare moment al ei. Evident, obligativitatea acestui plan nu decurge atît din necesitatea unui control scriptic asupra muncii tinerelor cadre, cît din aceea de a le obișnui să se pregătească pentru lecție, să o elaboreze mai dinainte în toate amănunțele ei.

Ce să cuprindă planul de lecție? Nu se recomandă alcătuirea unor fișe-tip de plan, cu rubricările tipărite gata, deoarece aceasta îl îngreuează pe profesor, nu-i permite să-și noteze tot ce consideră el necesar în legătură cu desfășurarea lecției. Un plan bun va cuprinde exact problemele asupra cărora profesorul trebuie să chibzuiască atent în etapa pregătitoare pentru predare. Adică subiectul lecției, scopul acesteia, tipul ei, materialul didactic pe care îl va folosi, metodele de muncă în toate momentele lecției, probleme privind organizarea clasei pentru muncă, controlul temei efectuate acasă, verificarea însușirii materiei predate în ora trecută, pregătirea trecerii la lecția nouă, comunicarea noilor cunoștințe, fixarea materialului predat, anunțarea temei pentru acasă și explicarea acesteia.

Bineînțeles, precizăm toate cele arătate mai sus cînd ne propunem o lecție combinată, care cuprinde toate verigile desfășurării unei ore de curs. Cînd însă ne-am propus o lecție de recapitulare și sistematizare a cunoștințelor nu va mai apare, firește, momentul comunicării noilor cunoștințe, la o lecție de analiză a tezelor, nu vom face controlul temelor scrise acasă, nu vom explica cunoștințe noi etc.

Cadrelor didactice sînt datoare să gîndească mai dinainte și asupra timpului pe care îl vor rezerva fiecărui moment al orei de curs. Și acest lucru poate fi trecut în planul lecției pentru a ne asigura că ne-am distribuit bine minutele și că vom încheia lecția la vreme. Bine procedează acei profesori care rezervă în plan și o rubrică pentru observații, unde menționează, bunăoară, pe școlarii ce trebuie neapărat ascultați la verificare (fără ca aceasta să-i împiedice de a scoate la răspuns și pe alții, în funcție de condițiile concrete ale colectivului de elevi în ziua respectivă). Tot astfel pedagogul își poate nota la rubrica „observații” și copiii care trebuie antrenați în explicarea noilor cunoștințe. La aceeași rubrică se poate preciza — în dreptul diferitelor momente ale lecției — care din metodele enunțate la început vor fi folosite cu precădere, ce material didactic va fi întrebuințat în fiecare parte a predării ș.a.m.d.

Există două moduri de a reda în plan conținutul propriu-zis al lecției, desfășurarea ei. Acesta poate fi notat mai succint, sau mai amănunțit.

Pentru cadrele nou numite în învățămînt sînt cel mai utile planurile amănunțite, așa-numitele planuri-conspect. Iată un exemplu de astfel de plan alcă-

Obiectul: geologia

Clasa: a XI-a

Data: 9 decembrie 1964

PLAN DE LECȚIE

Subiectul lecției: Evoluția vieții în decursul erelor geologice.

Scopul lecției: Consolidarea cunoștințelor despre diferite forme animale și vegetale pe care le-a îmbrăcat viața în trecutul Pămîntului. Înțelegerea ideii de evoluție a animalelor și plantelor, de la forme simple la forme complexe, de la forme inferioare la forme superioare, ca urmare a diferitelor fenomene care s-au succedat pe suprafața Pămîntului.

Tipul lecției: de recapitulare.

tuit de prof. Maria Șoigan, care predă științele naturale la Școala medie „Ion Creangă” din Capitală:

(loc pentru viza directorului)

Material didactic: Planșe recapitulative, înfățișînd: a) evoluția plantelor: alge, mușchi, criptogame, Selaginella, Spermatofite; b) evoluția animalelor: de la protozoare la om, prezentată pe ere și perioade; c) evoluția cefalopodelor: nautiloidee, goniatiți, ceratiți, amoniți; d) evoluția peștilor; e) evoluția equidelor în neozoic.

Metode: conversație activă, pe bază de interogări, combinață cu expunerea de către profesor a lucrurilor mai puțin înțelese și a concluziilor generale.

Desfășurarea lecției

1. Organizarea clasei pentru lecție: controlez dacă întreg materialul didactic a fost expus în fața clasei; stabilesc liniștea în clasă. Notez absențele.

2. Desfășurarea recapitulării. Întreb un elev care este tema recapitulării pentru astăzi. Cer să expună planul după care am anunțat ora trecută că se va face recapitularea:

- apariția primelor organisme
- nevertebratele de-a lungul erelor geologice.
- apariția și evoluția vertebratelor a) trecerea lor la mediul terestru, b) apariția vertebratelor homoterme)
- evoluția florei

Scriem pe tablă prima problemă: **apariția primelor organisme.**

Întreb: **ce știți despre apariția vieții?**

- viața apare în Precambrian, în forme foarte simple; cunoaște un anumit grad de dezvoltare.

Pe ce ne bazăm cînd facem aceste afirmații (dovezi)?

- urmele de viață din stratele Precambrianului (alge calcareoase, punji cărbunoase, sfîrîmături de scoici).
- în stratele cambriene se întîlesc reprezentate toate nevertebratele, inclusiv artropodele cu trilobiții, care sînt fosile caracteristice pentru Paleozoic (prezența în depozitele cambriene a tuturor încrengăturilor de nevertebrate).

Scriem pe tablă ideile principale la prima problemă, desprinse din răspunsurile elevilor:

- Viața a apărut în Precambrian.
- Viața a apărut sub forme foarte simple.

Dovezi: urmele de viață din Precambrian (alge calcareoase, punji cărbunoase, sfîrîmături de scoici; prezența în depozitele cambriene a tuturor încrengăturilor de nevertebrate).

Trec la ideea a II-a: Evoluția nevertebratelor.

Întreb: **Cum erau reprezentate nevertebratele în Paleozoic?**

Și așa este notată amănunțit, și mai departe, desfășurarea lecției, profesorul avînd grijă să a-

sigure noul pe care ea trebuie să-l conțină: revederea materiei într-un alt mod decît a fost pre-

dată și solicitarea elevilor la interpretări ample. La sfîrșit planul notează și concluziile generale despre evoluția vieții, care vor fi scrise și pe tablă. De asemenea, se menționează, în planul

tovarășei Șoigan, cit va dura și cum se va desfășura notarea elevilor, ca și conținutul temei pentru acasă și explicațiile ce vor fi date pentru îndeplinirea ei:

Concluzii generale:

- Primele organisme apar în Precambrian, sub formă de organisme simple.
- Viața cunoaște o dezvoltare de la forme inferioare la forme superioare, pînă la apariția omului în Cuaternar.
- Cauzele evoluției sînt cauze naturale: evoluția scoarței, schimbarea climei și chiar creșterea cantității de oxigen în atmosferă.

3. Notarea elevilor

4. Anunțarea temei pentru acasă: Dovezile paleontologice despre originea animală a omului. Indic să citească din manual relatările despre viața în Cuaternar, problemele cu privire la evoluția omului. Îndrumez să se insiste asupra fosilelor reprezentative, a factorilor care au determinat transformarea maimuței în om.

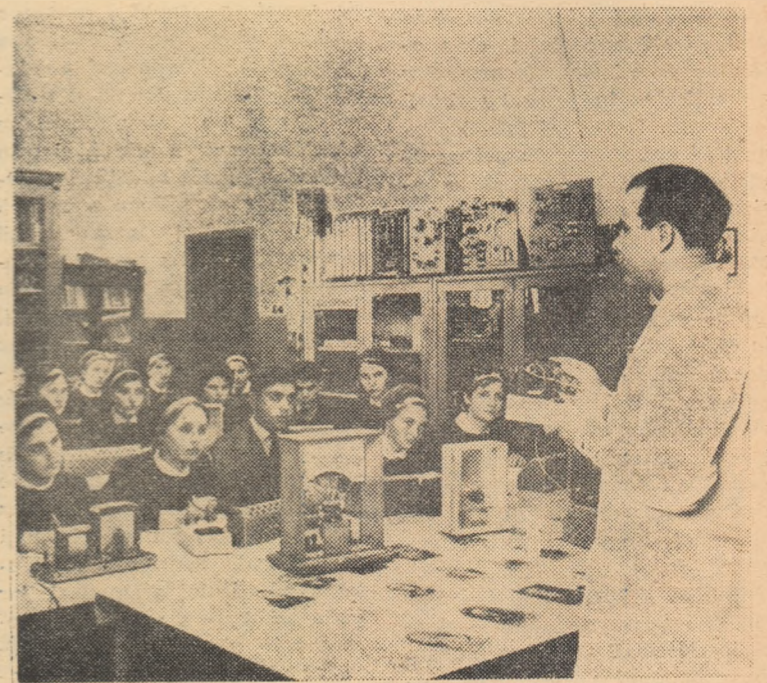
Literatura pedagogică, experiența proprie, experiența colegilor mai în vîrstă ne învață permanent cum putem să realizăm lecții cit mai bune. Profesorii cu un stagiu îndelungat sînt chemați să vină permanent în ajutorul colegilor mai tineri, sfătîindu-i, îndrumîndu-i pas cu pas în activitate. Înțelegînd aceasta, prof. P. Bolog, directorul Școlii generale nr. 169 din Capitală, s-a îngrijit încă de la începutul anului școlar de justa orientare a cadrelor tinere în efectuarea lecțiilor. Printre primele îndrumări pe care le-a dat acestora se numără și acelea privind modul în care trebuie să-și elaboreze lecția, de unde să pornească în pregătirea ei, ce rost are planul de lecție și cum trebuie el alcătuit. Prof. I. Mușat, directoarea Școlii generale nr. 11 din București, vede cu regularitate planurile de lecție, vizîndu-le de fiecare dată, le urmărește conținutul, precum și modul în care sînt traduse în viață. Tot astfel, comisiile metodice de la școlile generale din comuna Tudor Vladimirescu, raionul Galați, și Tg. Lăpuș, regiunea Maramureș, conduse de cadrele didactice cu experiența cea mai valoroasă, se îngrijesc de modul cum se pregătesc pentru lecție cadrele tinere, împărțîndu-le din metodele muncii lor. Am reținut ca bună și preocuparea cabinetului metodic de la Școala medie nr. 4 din Craiova, de a pune printre altele la îndeplinire cadrelor tinere, ca și a celorlalți membri ai comisiilor metodice, și planuri model pentru cele mai diferite tipuri de lecție: de recapitulare, de analiză

a lucrărilor scrise, de compunere, de laborator etc. Fiecare din aceste planuri se află la cabinet în mai multe exemplare, astfel încît să poată fi folosite de cit mai mulți învățători și profesori.

În alte școli, ca de exemplu la Grupul școlar comercial din Craiova, cu ocazia analizei lecțiilor deschise (analiză care se face pe baza unui punctaj recomandat de direcțiune, pentru a nu se pierde din vedere vreuna din problemele importante ale lecției), se scoate în evidență și măsura în care a fost executat planul pe care și l-a propus profesorul pentru predarea lecției respective. Procedeu acesta, împreună cu obiceiul ca directorul să verifice în cursul asistenței la orele cadrelor tinere măsura în care și-au respectat planul de lecție, îi obișnuiesc pe tinerii învățători și profesori să vadă în planul de lecție un instrument necesar de lucru, care înmănunchează toate strădaniile lor pentru elaborarea lecției și care reflectă lecția ca act de creație a pedagogului, cu toate trăsăturile pe care acesta trebuie să i le asigure în cursul predării.

Fără îndoială, multe din problemele tratate mai sus sînt familiare cadrelor didactice cu experiență la catedră. Am ținut să facem însă aceste câteva precizări pentru ca, alături de conducătorii de școli, de comisiile metodice și responsabili lor, de organizațiile de sindicat, să oferim cadrelor tinere ajutorul de care, în mod firesc, au nevoie la început de drum în învățămînt.

I. PETRESCU

La o lecție de fizică în clasa a X-a de la Școala medie din Giurgiu

Prevenirea și combaterea insucceselor la învățatură (II)

3. Una dintre cauzele insuccesului la învățatură al elevilor rezidă și în deficiențele muncii educative. Dintre toate neajunsurile unei munci educative slabe sau formale, subliniem ca fiind dintre cele mai grave și cu cele mai serioase repercusiuni asupra nivelului învățării formarea necorespunzătoare la elevi a motivelor învățării. Motivația răspuns la o întrebare fundamentală: care este mobilul pentru care un elev sau altul învață? Fără existența unei motivații juste nu este practic posibil desfășurarea în bune condiții a procesului învățării și nici valorificarea corespunzătoare a însușirii cunoștințelor pe plan educativ. Motivația exprimă năzuința elevului spre un scop sau altul și este strâns legată de perspectiva învățării, respectivă ce se dovedește a fi hotărâtoare în determinarea eficienței muncii sale.

Motive sociale ale învățării, ca dorința de a fi folositor patriei și poporului, de a-și perfecționa cunoștințele și de a le pune în slujba colectivității, a societății, devin un determinant esențial al activității elevilor și, în condițiile unei munci educative corespunzătoare, se transformă în cerințe interioare, proprii personalității. Tocmai acest fapt delimitează net pe elevii cu rezultate superioare în munca de învățare de ceilalți elevi.

Dependența strânsă dintre motivele și rezultatele activității au fost puse în evidență și în cadrul cercetării noastre. La întrebarea „de ce te străduiești să obții rezultate bune la învățatură?” pusă unui număr de 1135 elevi din clasele V—XI, am obținut următoarele rezultate:

a. *Motive sociale*, care constituie imbolduri puternice, adevărate „forțe motrice” în activitatea elevilor s-au constatat la 464 elevi „buni”, la 118 elevi „mediocri” și la 40 elevi „slabi”. O astfel de motivație este caracteristică deci unei părți covârșitoare dintre elevii cu cele mai bune rezultate la învățatură. Cum se explică însă apariția motivației sociale la unii elevi „mediocri” sau „slabi”? Această motivație se dovedește a fi — de cele mai multe ori — formală, exterioară, însușită mecanic și, din această pricină, fără nici un efect asupra activității. Ea nu s-a interiorizat, n-a devenit o trăsătură a personalității, o cerință proprie, un imbold la muncă. Asemenea elevi afirmă că doresc să lupte pentru binele poporului, pentru progresul țării, dar nu depun nici cel mai mic efort pentru a învăța. Apariția acestei contradicții este explicată tocmai prin formalismul în munca educativă, asupra căruia urmăm să atragem atenția. Motivele juste ale învățării nu se pot forma la elevii numai prin prezentarea și prelucrarea scopurilor activității școlare, prin „învățarea” lor, ci reprezintă rodul unei munci educative extrem de complexe. Dată fiind însemnătatea excepțională a formării motivelor pentru reușita la învățatură, atenția colectivului didactic trebuie să fie în mai mare măsură îndreptată spre rezolvarea acestei sarcini.

b. *Motive personale*, înguste, limitate (învață pentru a trece clasa, pentru a nu lua note rele, pentru a nu fi pedepsit etc.). În cazul nostru astfel de motive s-au constatat la 146 elevi „buni”, 281 elevi „mediocri” și 86 elevi „slabi”. Este evident că asemenea motive nu sînt mobilizatoare, ele nu deschid perspective.

Cum se explică însă apariția unei astfel de motivații la unii elevi cu bune rezultate la învățatură? Trebuie mai întâi să remarcăm că, deși personale, ele diferă ca nuanță față de motivele elevilor „slabi” și „mediocri”. Astfel, elevii „buni” din această categorie susțin că vor să ajungă ceva în viață, să trăiască mai bine, să se afirme. După constatările noastre, deseori are loc aici o ciocnire între influențele educative divergente ale școlii și familiei, cea din urmă acționând în sensul cultivării individualismului, a ambiției personale. Deși mult mai sărace și pornite din năzuințe individuale, aceste motive personale constituie totuși — în anumite limite — imbolduri spre rezultate cit mai bune în activitate. Neajunsurile constau însă nu numai în eficiența lor mai redusă în raport cu motivele sociale, ci și în implicațiile negative pe care le au asupra personalității, pentru educarea comunistă a elevilor. Școala este datorată să rezolve această problemă printr-o muncă educativă convingătoare, îndreptată atît asupra elevului, cit și asupra familiei sale.

Lipsurile existente în munca educativă a școlii și reflectate în nivelul și caracterul motivației învățării se repercutează atît asupra profilului personalității elevului, cit și asupra „stilului” său de muncă. Motivația necorespunzătoare explică în numeroase cazuri lipsa de interes, atitudinea negativă față de școală, indiferența, apatia, fuga de efort, învățatul „după anotimpuri”. Ea apare uneori nu numai datorită influenței negative a familiei, ci și în condițiile existenței unor raporturi necorespunzătoare între elevi și unele cadre didactice, în condițiile lipsei „tactului pedagogic”, a tratamentului pedagogic inadecvat.

Din toate aceste motive problema prezintă o importanță deosebită pentru munca instructiv-educativă.

4. Anumite deficiențe se constată și în domeniul organizării școlare. Oricum școlare nu sînt întotdeauna alcătuite potrivit cerințelor igienei. După cum este cunoscut, capacitatea de muncă a elevilor este mai scăzută în

prima oră și crește, devenind optimă, în orele a doua și a treia (la clasele mici) și în ora a patra (la clasele mari). După ora a treia (a patra) începe declinul, care se accentuează progresiv, ajungînd la maximum după ora a cincea (a șasea) de activitate în clasă. Cu toate acestea, sînt încă cazuri de programare în prima oră a unor obiecte de învățămînt ce solicită o concentrare și un efort de gîndire ridicat (matematica, fizica etc.). Totodată, am constatat că în succesiunea obiectelor nu se asigură alternanța necesară pentru asigurarea odihnei active. Astfel, am întîlnit orarii ce cuprindeau într-o zi: fizica, latina, franceza, rusa, matematica, educația fizică. Deci trei limbi una după alta, fapt ce duce la instalarea rapidă a oboselii intelectuale printre elevi. Adăugăm că uneori se încalcă cerința respectării integrale a recreațiilor, că nu se iau măsuri pentru continuarea aerisirii a încăperilor, pentru asigurarea luminozității corespunzătoare, a aspectului plăcut, estetic-odihnitor al ambianței din clasă ș.a.m.d. Nu este necesar să mai demonstrăm că astfel de deficiențe influențează negativ asupra calității muncii elevilor, asupra rezultatelor obținute. Conducerea școlilor trebuie să acorde o mai mare atenție, în mod continuu, problemei organizării juste a activității elevilor în școală.

Și programele școlare — cu toate îmbunătățirile aduse în ultimii ani — continuă să păstreze o oarecare aglomerare, ceea ce contribuie la supraincercare. Este evident că trebuie să se facă și mai departe loc noului în programele școlare. Introducerea unor teme de actualitate științifică, cu vaste aplicații în tehnică, în producție, are un efect pozitiv nu numai în domeniul instrucției — asigurînd o mai temeinică pregătire a elevilor pentru viață — ci și în domeniul educativ, sporînd interesul acestora pentru învățatură. Dar aceste modificări trebuie introduse concomitent cu reducerea a ceea ce este depășit în raport cu dezvoltarea contemporană a științei. O asemenea preferință a programelor școlare nu se poate limita la eliminare și a-

dăugare, ci presupune o restructurare. Această restructurare nefiind încă realizată în actualele programe școlare, faptul are consecințe și în domeniul pe care-l discutăm.

Subliniem de asemenea necesitatea de a se continua experimentarea unor forme noi, mai eficiente, de organizare a instrucției la anumite obiecte de învățămînt. Concluzii interesante, care merg și pe linia constatărilor noastre „de teren”, se desprind din unele cercetări făcute, de exemplu, asupra condițiilor prielnice însușirii rapide și temeinice a limbilor străine. Pe baza unor experiențe realizate în laboratoare lingvistice, cercetătorul polonez T. Wozniki² a ajuns la constatarea că participarea efectivă a elevilor în vorbirea unei limbi străine nu poate depăși 20—25 de minute. El recomandă, de aceea, lecții mai

scurte de o oră, dar la intervale mai dese decît o dată sau de două ori pe săptămînă, dacă e posibil chiar în fiecare zi. De altfel, acest lucru se și aplică în unele țări. În Olanda, de pildă, lecțiile de limbi străine au loc zilnic și durează cite 15 minute, iar în R.S.S. Estonă s-au introdus exerciții zilnice de 20 minute.

Și actuala structură a anului școlar ridică anumite probleme. Potrivit observațiilor noastre, dovezile inegale al eforturilor elevilor pe parcursul celor trei trimestre școlare nu favorizează obținerea unor rezultate bune la învățatură de către toți elevii. Acest fapt reiese și din următoarea situație (obținută din analiza evoluției situației la învățatură pe trimestre în anii școlari 1962—63 și 1963—64 a 50 clase din unele școli ale regiunii Bacău):

anul școlar	elevi buni			elevi mediacri			elevi slabi		
	I	II	III	I	II	III	I	II	III
1962—63	938	1008	1022	607	612	590	449	363	402
1963—64	916	1010	976	587	619	569	479	355	390

Se constată că trimestrul II (în care numărul elevilor buni crește, iar al celor slabi scade) este cel mai prielnic muncii școlare, trimestrul III cunoaște o situație mai fluctuantă, chiar contradictorie în anumite privințe (unii elevi buni și îndeosebi mediacri dau înapoi, pe cînd elevii slabi și unii mediacri „dau asaltul” pentru a-și îmbunătăți situația), iar trimestrul I este cel mai deficitar, avînd rezultate minime. Trimestrul I este un trimestru lung și obositor, caracterizat prin adaptarea tardivă a multor elevi la cerințele muncii școlare și printr-o „cădere bruscă” — ca efect al oboselii — spre sfîrșitul său, mai evident și mai masiv decît la sfîrșitul altor trimestre școlare. Nu întîmplător în acest trimestru se înregistrează și cele mai slabe rezultate la învățatură. În mai mică măsură, și îndeosebi în a doua parte a sa, și trimestrul III se remarcă printr-o scădere a capacității de muncă a elevilor și a interesului acestora pentru învățatură. Trimestrul în care ei obțin cel mai ridicat randament în munca școlară — trimestrul II — este din păcate cel mai scurt și, din această cauză, nu poate fi pe deplin valorificat. Aceste constatări sînt confirmate de relațiile elevilor. La întrebarea „În care trimestru obții cele mai bune rezultate la învățatură și în care trimestru școlar obții rezultate mai slabe?”

celi mai mulți dintre ei au indicat trimestrul II ca fiind cel mai rodnic și trimestrul I ca fiind cel mai greu.

Aceste aspecte determină în parte pregătirea inegală, oboseala în anumite perioade, intensitatea diferită a muncii și eficiența, calitatea sa diferită de-a lungul anului școlar la unii elevi. Desigur că o muncă școlară și educativă bine organizată și dirijată poate limita manifestarea acestor neajunsuri. Credem însă că în afara măsurilor ce pot fi luate în școală este necesar să se întreprindă un studiu experimental sistematic privind posibilitățile de îmbunătățire a actualei structuri a anului școlar.

Desigur că studiul cauzelor insuccesului la învățatură — dat fiind determinarea sa complexă și variată — nu poate fi epuizat prin cele arătate în rîndurile de față. N-au fost analizate toate cauzele acestui fenomen. Ne-am propus numai să punem în centrul atenției unele dintre ele, rezervîndu-ne dreptul de a reveni asupra altor aspecte cu alt prilej.

Sîntem convinși că dezbaterile acestor teme prezintă importanță deosebită pentru școala noastră și răspunde cerințelor îmbunătățirii continue a muncii instructiv-educative.

Lector univ. VIRGIL RADULIAN
Institutul pedagogic de 3 ani
Bacău

Noțiuni despre mașinile electronice de calcul

După cum se știe, programa clasei a XI-a prevede, în cadrul capitolului „Oscilații și unde electromagnetice”, studiul unor noțiuni despre mașinile electronice de calcul. Fiind vorba de noțiuni destul de dificile și complexe, caut să mă pregătesc în prealabil cu toată seriozitatea pentru predarea lor.

Mă străduiesc să asigur înțelegerea de către elevi a procesului efectuat în „memoria” mașinii — adică în dispozitivul electronic care înregistrează programul de lucru al acesteia și datele problemei de calcul — încă de la tema „Înregistrarea și producerea sunetului, Magnetofonul”, unde precizez că noțiunea fizică de memorie se referă la un dispozitiv care înmagazinează informații ce pot fi citite la comandă, prin analogie cu funcțiunea creierului uman care înregistrează și dă posibilitatea reproducerii datelor însușite prin procesul cunoașterii. Astfel, le arăt elevilor că banda de magnetofon înregistrează, prin intermediul unor semnale electrice, informații corespunzătoare semnalelor sonore. Elevii înțeleg astfel lesne că informația „memorizată” pe bandă poate fi citită oricînd.

Cunoscînd bine procesul de înregistrare a sunetului în „memo-

ria” magnetofonului (banda), elevii vor înțelege limpede principiul de funcționare a mașinilor electronice de calcul. Le voi arăta astfel că „memoria” acestor mașini este formată dintr-o totalitate de mici inele magnetice — echivalînd fiecare cu o porțiune a bandei de magnetofon — aranjate în forma unei rețele sau a unei table de șah, pentru a favoriza, prin anumite impulsuri electrice aplicate unora dintre ele, utilizarea — tot sub forma unor impulsuri de tensiune sau curent — a oricărei informații înmagazinate în prealabil.

O dată înțeles procesul ce are loc în „memorie”, deci posibilitatea înscrierii și reproducerii informațiilor, voi căuta să asigur, pentru cunoașterea principiului de funcționare a mașinii electronice de calcul, înțelegerea „limbajului mașinii” — sistemul de numărare, de înregistrare a informațiilor numerice. Voi arăta elevilor că la mașinile electronice nu se utilizează pentru calcule sistemul zecimal de numărare, care dispune de o decadă de numere pentru fiecare ordin, ci așa numitul sistem binar, care are ca bază numărul doi. Pentru a le lămurii deosebirile existente între aceste sisteme de numărare voi utiliza schemele date în cartea „Electronii la lucru” de M. Dră-

gănescu (Editura științifică, 1961). Voi sublinia că în înregistrarea informațiilor, ca și în calculele efectuate de mașină, nu se poate utiliza decît sistemul binar, deoarece numai acesta permite folosirea doar a două cifre, care pot fi reprezentate prin starea de funcționare, respectiv de repaus, a tubului electronic.

Voi da elevilor și noțiunea de circuit basculant, intrucît circuitele de acest gen au o largă utilizare în mașinile electronice de calcul cu tuburi electronice sau cu tranzistoare. Înțelegerea înregistrării și reproducerii prin impulsuri de tensiune și curent, precum și cunoașterea sistemului binar vor ușura înțelegerea utilizării circuitelor basculante, formate din două tuburi electronice, respectiv două tranzistoare, în care starea zero corespunde funcționării unui tub, iar starea 1 funcționării celui alt tub. Voi lămurii totodată elevilor avantajele tranzistoarelor în raport cu avantajele tuburilor electronice, explicîndu-le că utilizarea pe scară largă a tranzistoarelor a fost cerută de complexitatea construcției mașinilor electronice de calcul, de numărul lor enorm de elemente.

O dată cunoscute în mare principiile de funcționare a mașinilor

electronice de calcul voi trece la clasificarea lor în mașini cifrice și mașini analogice. Voi arăta astfel că mașinile cifrice sînt acelea în care se efectuează calculele propriu-zise asupra numerelor reprezentate sub formă discontinuă (cifrică), în timp ce mașinile analogice sau cu acțiune continuă operează cu date continue variabile în timp și se bazează pe teoria similitudinii. Pentru a-i ajuta pe elevi să înțeleagă principiul acestui tip de mașină electronică de calcul le voi spune că primul dispozitiv analogic a fost rigla de calcul, inventată încă în 1654.

În încheierea lecției despre mașinile electronice de calcul le voi arăta elevilor că țara noastră este prima dintre țările de democrație populară care a dat în folosință un calculator automat, calculatorul CIFA I (în 1957, la IFA București).

Ca material didactic pentru înțelegerea mai adîncă a noțiunilor despre mașinile electronice de calcul voi folosi filmul documentar „O călătorie în lumea electronilor”, care prezintă — pe lîngă alte aparate și mașini — și mașina electronică de calcul, precum și cele două serii ale filmului didactic „Semiconductorii”.

Prof. RODICA CRĂCIUN

1. Vezi „Studii de psihologie pedagogică” de V. Pavelcu (ESDP 1962) și Roșca M.: Rolul motivației în învățare. (Curs de psihologie pedagogică, Cluj 1959).
2. Dr. Gh. Tănăsescu: Probleme actuale ale igienei procesului instructiv-educativ. Revista de pedagogie nr. 2/1963.
3. T. Wozniki: Sursa insucceselor în predarea limbilor străine (Nowa Skola nr. 6/1964).

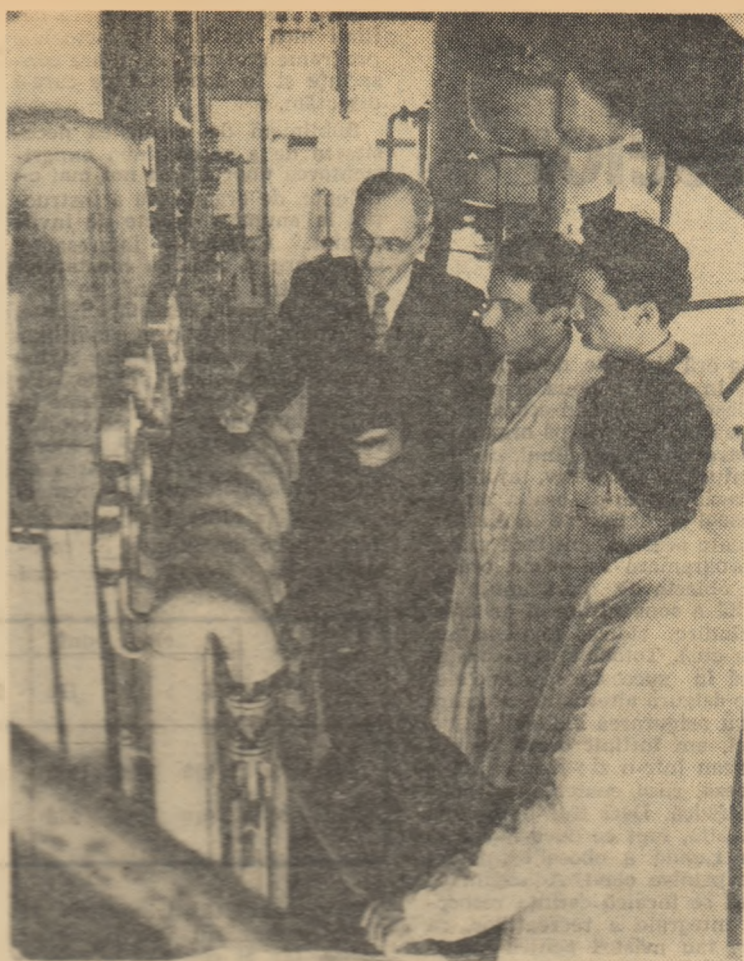
„M-am întors foarte bucurat de la examenul de admitere la școala tehnică. Le-am spus părinților mei că am reușit și că voi învăța o meserie frumoasă, meseria de electromecanic pentru aparate de măsură și automatizare. Am fost întâmpinat însă de o tăcere indiferentă. Părinții mei erau împotriva alegerii pe care o făcusem și în cursul verii n-am reușit să-i conving că am dreptate. Și mai târziu, după ce am început școala, m-au făcut să simt, în diferite prilejuri, că ar fi preferat să mă vadă la o facultate — la oricare, numai facultate să fie. Desigur că acesta a zdruncinat în parte încrederea mea în alegerea făcută. Mi-a tăiat, cum se spune, entuziasmul — și de aceea, la început, și învățătura și munca mea practică au avut de suferit.”

(TRAIAN M.)

„Recunosc că mi-am ales în ultimul moment meseria de electromecanic pentru aparate de măsură și automatizare, silit oarecum de împrejurări. Deși la examenul de admitere la Institutul politehnic mă clasasem în prima jumătate a candidaților cu note de trecere, nu obținusem totuși o medie suficient de mare pentru a intra în rândul celor admiși. Un fost coleg de școală mi-a vorbit cu multă încredințare despre munca de electromecanic cu înaltă calificare. N-aș putea afirma că spusele lui m-au convins pe deplin, dar m-au pus pe gânduri. Mi-am zis: să încerc. Cu o aserțiune stare de spirit am pătruns în școala tehnică.”

(VICTOR R.)

Fără îndoială, majoritatea elevilor care se pregătesc să devină electromecanici pentru marile combinat

triale, în care conducerea automată a proceselor tehnologice ocupă un loc de frunte, și-au ales profesia pe baza unei cunoașterii serioase, sprijiniți de profesorii din școala medie și în deplin acord cu părinții. Am considerat totuși necesar să ne oprim la carierele lui Traian M. și Victor R., schițate în cele spuse de ei mai sus, întrucât pătrunderea lor în această profesie a

urmat un drum mai accidentat. Tocmai de aceea ne propunem să urmărim cu ochii lor cum se desvăluie tainele frumuseții și complexității meseriei alese, dorind să punem la dispoziția pedagogilor din școlile medii un material cât mai convingător pentru discuțiile cu elevii și părinții pe tema orientării profesionale.

MESERIA DE ELECTROMECHANICI PENTRU APARATE DE MĂSURĂ ȘI AUTOMATIZARE

Cetățile moderne ale chimiei sînt probabil, alături de racheto-droame și de centralele atomoelectrice, punctele cele mai îndrăzneț avansate spre viitor ale tehnicii actuale. Și cum puțini oameni în lume au prilejul să fie martorii lansării unei rachete cosmice sau să pătrundă în interiorul unei centrale atomoelectrice, combinatele chimice constituie cadrul cel mai la îndemînă al unei excursii în viitor.

Desigur însă că una este să privești profilul acestor gigantice întreprinderi, să vizitezi diferitele lor secții și fabrici, să afli din relațiile celor ce lucrează aici ce fantastice transformări ale materiei se petrec, nevăzute, pe parcursul unor complicate procese tehnologice — și cu totul altceva e să te pregătești pentru a interveni în mod determinant în dirijarea lor.

Tinerii din toate colțurile țării care au format clasele de electromecanici pentru aparate de măsură și automatizare de la Grupul școlar petrol-chimie de pe lângă Combinatul chimic din Borzești au avut prilejul de a confrunța ceea ce considerau ei că ar constitui baza pregătirii lor ca viitori muncitori de înaltă calificare cu realitățile profesiei. Părerea inițială a unora dintre noii elevi era exprimată astfel: „Aici în școală vom învăța să facem unele lucrări practice de o calificare mai înaltă poate, dar totuși la nivelul unui simplu muncitor”. Cam așa gîndea de pildă, Victor R. Dar ce părere are el acum?

Răspunsul cel mai bun ni-l vor da înseși faptele, etapele drumului parcurs de el, ca și de toți colegii săi.

Iată-l în primele săptămîni de activitate în producție. A fost repartizat, împreună cu alții, pe lângă o echipă de electromecanici pentru întreținere. Atitudinea membrilor echipei față de elevii școlii tehnice e cu totul alta decît aceea față de ucenici. Pe aceștia din urmă muncitorii calificați îi duc pas cu pas pe calea însușirii meseriei, dîndu-le explicații de amănunt paralel cu îndrumarea practicii. Elevilor școlii tehnice, însă, le explică funcționarea diferitelor instalații, amintind principiile științifice pe care le consideră cunoscute din școală.

— Vom lucra astăzi la montarea citorva analizatoare de gaze de cel mai modern tip, bazate pe absorbția razelor infraroșii. În construcția lor se folosește proprietatea pe care o au moleculele de gaz formate din mai mulți atomi diferiți de a absorbi o anumită bandă de lungimi de undă din spectrul razelor infraroșii — începe să explice șeful de echipă. Probabil însă — reia el — că voi cunoașteți din școala medie această explicație științifică...

Nu este, în acest fel de comportare, un mod de „a pune la încercare” cunoștințele noilor veniți. El izvorăște pur și simplu din faptul că muncitorii calificați ai combinatului apreciază pregătirea temeinică a tinerilor elevi absolvenți ai examenului de maturitate. La rîndul lor, elevii au căutat, firește să fie la înălțimea acestei imagini pe care muncitorii și-au făcut-o despre ei. Și-au revăzut cu atenție manualele și notițele din școală, au început să frecventeze biblioteca tehnică a combinatului. Prin intermediul cărților primite aici au început să pătrundă în miezul miracolelor chimiei moderne și ale automatizării chiar mai înainte ca lecțiile de tehnologie să le adîncească cunoștințele. Astfel, treptat, a fost pulverizată o primă idee preconcepută a lui Traian M., Victor R. și a altor citiva ca ei, care au înțeles că practicarea meseriei de electromecanic pentru aparate de măsură și automatizare solicită un nivel intelectual ridicat.

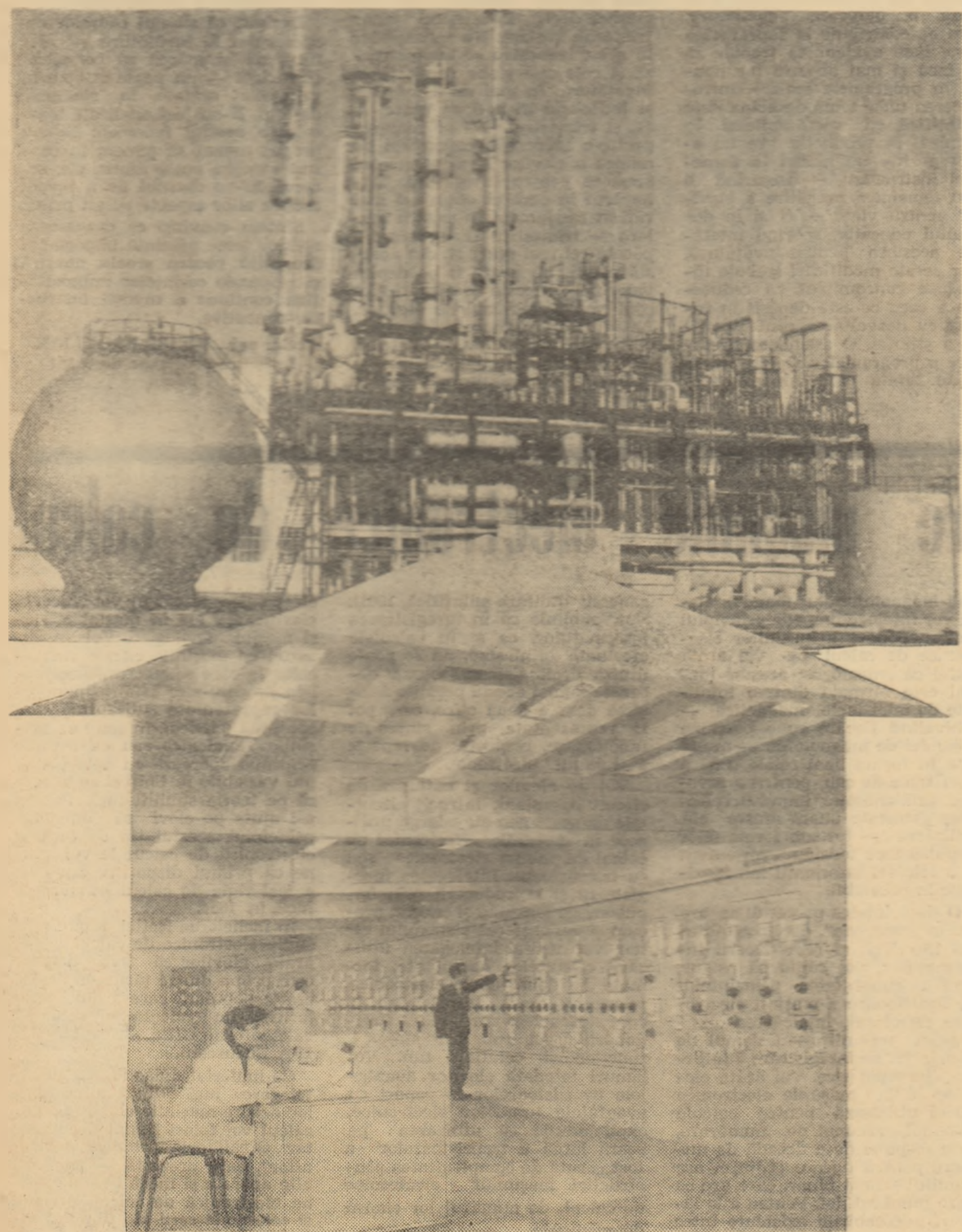
Și-au dat seama curînd și de faptul că lucrările practice pe care erau chemați să le execute reprezintă, prin finețea, precizia și complexitatea lor cu totul altceva decît simple prelucrări mecanice sau lucrări de instalații. Ei au văzut, bunăoară, că montarea unui analizator de gaz presupune, pe lângă citirea unor complicate scheme tehnice, cunoașterea și respectarea deplină a unor principii și reguli științifice deosebit de complicate. Cînd montezi aparatul, întreaga activitate trebuie să-ți fie reglată de o mulțime de considerente cu caracter științific: captarea gazelor să se facă în acel loc în care procesul de ardere s-a terminat, tubul de captare să fie așezat în mijlocul curentului și nu în regiuni de vîrtejuri sau zone moarte etc. Toate acestea — pentru un singur și aparent simplu aparat de control. Dar într-un combinat chimic sînt sute și sute de asemenea aparate — pentru măsurarea presiunilor, a debitelor de fluide, a nivelelor, a temperaturii, pentru analiza gazelor, pentru măsurări speciale — ca și mese de comandă cu zeci de cadrane indicatoare și instalații avertizoare. Operatorul chimist stă în fața lor, încrezîndu-se riguros în semnalizările primite, căci întreaga activitate a uzinei se bazează pe conducerea și controlul automat. Cu ochii minții, Traian M., Victor R. și colegii lor au început să urmărească nu numai transformările chimice ce se petrec în interiorul uriașelor agregate ci și funcționarea „creierului” perfecționat creat de tehnică pentru reglarea, măsurarea și controlul acestor procese. Admirația pentru impresionantele instalații ale uriașului combinat s-a împletit cu mindria inițiatului în tainele funcționării fiecărei instalații.

Dar să studiezi pentru a înțelege tainele tehnice ale unui proces tehnic, să „vezi” ceea ce se petrece clipă de clipă în adîncul instalațiilor uriașe, să te simți mereu mai stăpîn pe aparatele de înaltă precizie care reglează toate procesele industriale moderne înseamnă, de fapt, a-ți îndrăgi meseria, a căpăta perspectiva activității profesionale pe care ești chemat s-o desfășori.

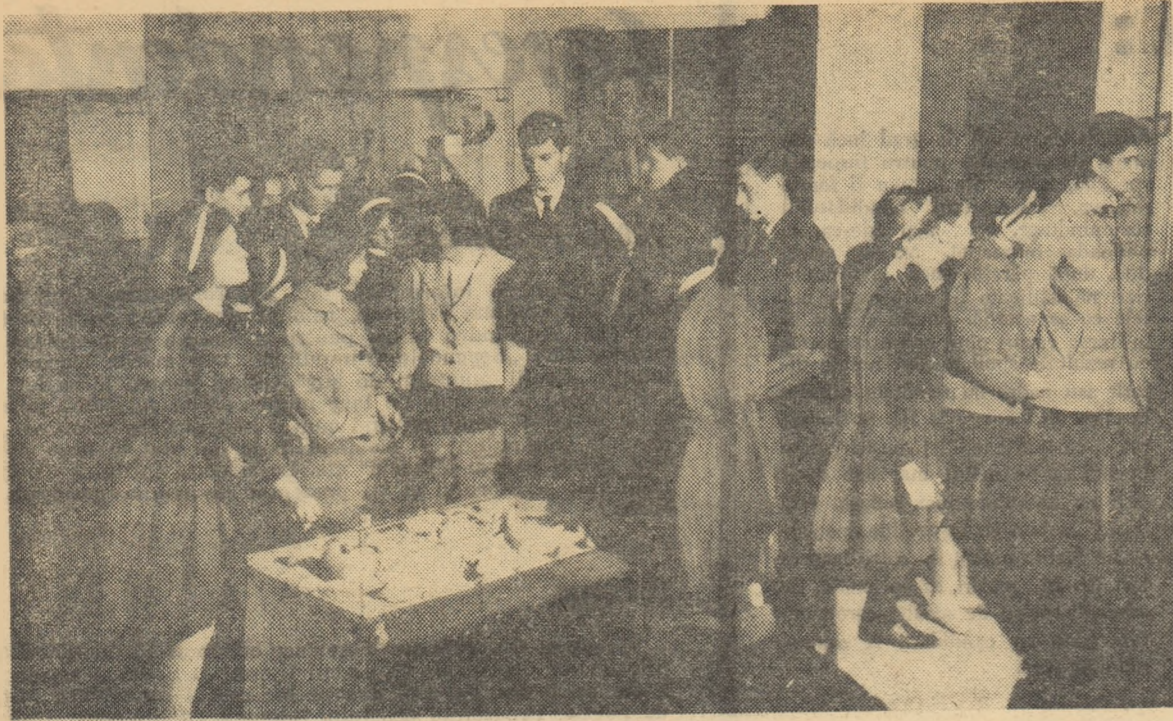
De altfel, întreaga ambianță a uzinei a generat în tinerii noștri un puternic simțămînt de încredere în viitor. Ei au întîlnit aici, pe paturile frunțașilor în întrecerea socialistă, chipurile a zeci de tineri, absolvenți din promoțiile anilor trecuți, i-au cunoscut pe maeștrii promovați din rîndurile acestor foști absolvenți, s-au împrietenit cu ei.

★

Acum, Traian M. și Victor R. sînt în cel de-al doilea și ultim an de școală. Îndoielele și nehotărîrea mărturisite cîndva de ei au rămas undeva departe, în urmă. Meseria pe care și-au ales-o le apare azi ca o punte aruncată spre viitor și, alături de sutele de electromecanici pentru automatizare și aparate de măsură și control formați la școlile din Borzești, Făgăraș, Orașul Victoria, Brăila sau Iași sînt gata să se avînte cu hotărîre pe această punte, cu deplină încredere în perspectivele minunate spre care îi duce.

După inițierea lor în tainele aparatelor de măsură, elevii școlii tehnice din Borzești studiază problemele automatizării complexe

Elevi în vizită la Muzeul de istorie din Buzău

O valoroasă publicație de istorie*)

Prețuirea arătată culegerii anuale de Studii și articole de istorie, editată de Societatea de științe istorice și filologice din R.P.R., află temeuri noi de îndreptărire în cel de al cincilea volum, de curind apărut, care se înfățișează cu un netăgăduit spor de valoare față de tomurile precedente. Contribuțiile înmănușate în volum se disting prin efortul remarcabil de documentare, prin tratarea competentă a aspectelor abordate și prin noutatea încheierilor desprinse din analiza surselor. Este caracteristică pentru culegere orientarea anchetei istorice spre un perimetru mai îngust de probleme și cercetarea diverselor procese pe o arie geografică mai restrânsă. Folosul unor atari studii este incontestabil: ele permit investigarea sistematică, uneori chiar exhaustivă, a izvoarelor documentare și reconstituirea, pe o solidă bază de informație, a trecutului istoric, oferind astfel elemente sigure și esențiale fără de care sinteza autentică este imposibilă. Autorii și-au îndreptat atenția spre problemele de interes major ale istoriei României și au selectat din cuprinsul lor aspectele sau momentele cele mai semnificative.

Acad. P. Constantinescu-Iași aduce o nouă contribuție la istoria relațiilor romino-bulgare — domeniu în care aportul masiv al d-sale s-a bucurat de o largă apreciere — oferind date noi în legătură cu cea dintâi citaliște bulgară din București, înființată de cunoscutul luptător Gh. S. Rakovski în 1861. Autorul arată astfel că, pe lângă scopurile educative și culturale, cabinetul de lectură bulgar urmărea concilierea curentelor politice — al „bătrânilor” și al „tinerilor” — din rîndurile emigrației bulgare. Pe baza materialului arheologic dat la iveală de săpăturile recente, Fl. Mirțu întreprinde tentativa, de a stabili activitatea economică și structura socială a comunității dacice care a locuit în așezarea de la Cetățeni, considerată de autor a fi un emporium.

Intemeiat pe o amplă documentație și pe analiza riguroasă a textului, Al. I. Gonța aduce vederi noi în legătură cu orașul moldovenesc în veacul al XV-lea, ale cărui trăsături deosebite de comunele medievale occidentale sînt subliniate cu limpezime. Absența privilegiilor domnești și, implicit, a autonomiei de drept, precum și similitudinea de regim cu satele de ocol, afirmă Al. I. Gonța, au făcut din orașele moldovenesci așezări domnești, a căror populație era îndatorată la dări și munci către domn.

*) Studii și articole de istorie, București 1963, 534 p.

Lupta țărănimii romine și secuiești împotriva înființării graniței militare (1762—1765) în Valea Rodnei, scaunele secuiești și Valea Oltului este amănunțit relatăată de C. Göllner. Prezentarea violențelor și represiunilor sîngeroase care au însoțit măsurile de organizare a regimentelor grănicerești ni se pare cu atât mai oportună cu cît într-un studiu recent, consacrat înființării graniței militare, Mathias Bernat, directorul revistei mînceneze „Südost-Forschungen”, nu le acordă atenția cuvenită.

Situația grea a țărănimii din fosta raia a Giurgiului este analizată pe baza unui material inedit de către M. Kandel. Sagacitatea autorului a știut să pună în valoare indicațiile reduse la număr ale izvoarelor pentru a stabili potențialul economic și diferențierea socială a țărănimii. Studiul dedicat de L. Iancovici statutului lucrătorilor de la ocne din Țara Românească din anul 1832 depășește cercetarea prevederilor acestui regulament și oferă date interesante privitoare la diversele categorii de muncitori de la ocne și la frămîntările din rîndurile lor în anii 1831—1832.

De mare interes pentru istoria agrară a Moldovei și Țării Românești în perioada de destrămare a feudalismului și de pătrundere a relațiilor capitaliste în agricultură sînt contribuțiile, sprijinite pe minuțioase explorări de arhivă, ale lui I. Corfus, Gh. Untaru și Gh. Platon privitoare la exploatarea țărănimii clăcașe din Țara Românească prin achiziția produselor agricole în vederea exportului, (1831—1848), situația țărănimii putnense sub regimul așezămîntului lui Grigore Alexandru Ghica și, respectiv, evoluția rezervei feudale în Moldova de la sfîrșitul veacului al XVIII-lea pînă la legea rurală din 1864. Chiar dacă nu toate concluziile autorilor vor întruni adeziunea unanimă a specialiștilor, credem că o cercetare viitoare în acest domeniu nu va putea ignora punctele de vedere prezentate aici.

Al. Bărbat se ocupă pe larg de lupta romînilor pentru înființarea unei tipografii la Brașov în anii 1850—1851, acțiune în cadrul căreia un rol important l-a revenit lui Gh. Barițiu, iar A. Țintă urmărește reflectarea în paginile ziarului „Temesvarer Zeitung” a principalelor momente din lupta pentru unirea Principatelor.

Un important capitol al politicii externe a țării noastre stat romin — activitatea agenției Principatelor Unite la Constantinopol în anii 1859—1866 — este tratat, folosindu-se și un bogat material inedit, de către G. G. Florescu. Activitatea politico-diplomatică și economică a agenției, precum

și protecția asigurată cetățenilor romîni aflați pe teritoriul otoman sînt urmărite cu cea mai mare atenție.

Începuturile luptei pentru emanciparea femeii în România constituie obiectul studiului Paraschivei Cîncea. Autoarea confruntă poziția burgheziei și mizeriei în problema emancipării femeii cu cea a socialiștilor și muncitorilor înaintați și subliniază că aceștia au militat cu fermitate pentru eliberarea femeii.

Remarcabile prin noutatea informației sînt studiile consacrate mișcării greviste în Banat în perioada premergătoare grevei generale din octombrie 1920 (W. Marin), luptei muncitorilor din Sibiu și împrejurimi în anii 1917—1920 (Eugen și Elena Onu) și luptei muncitorilor hunedoreni în perioada stabilizării relative a capitalismului (M. Valea și C. Enea).

O prețioasă contribuție la istoria luptelor din anul 1933 o constituie ampla cercetare întreprinsă de N. Petrovici, N. G. Munteanu și L. Fodor privind acțiunile muncitorilor ceferiști din Iași, Cluj și Galați în ianuarie-februarie 1933. Se cuvine a fi menționată documentația vastă a autorilor, care a permis o temeinică cercetare a diverselor episoade ale luptei ceferiștilor din orașele amintite.

Înfăptuirea reformei agrare din 1945 în Banat este înfățișată de Gh. I. Oancea, care subliniază rolul conducător al P.C.R. atît în realizarea reformei cît și în cîștigarea bătăliei pentru însămînțări.

La rubrica Miscellanea semnează articole I. Nania, I. Popescu-Optași, S. Iancovici, I. Ciută, N. Mocioiu, N. Dîrdală și M. Turzai.

Ultimele două articole sînt dedicate problemelor de metodică a predării istoriei: I. Dragomirescu tratează cu mult simț critic și pe baza a numeroase exemple unele probleme ale educației ideologice și politice în școală, iar T. Antonescu-Ciocirle furnizează un bogat material privind formarea concepției științifice despre război și pace și a ideilor de pace și prietenie între popoare la orele de istorie. Cele două articole, care vor aduce desigur însemnate servicii predării istoriei, indică o largă sferă de probleme de metodică, în care sînt de așteptat numeroase contribuții rezultate din experiența membrilor corpului didactic. Credem, de aceea, că în cuprinsul viitoarelor volume ar trebui să existe o rubrică specială destinată unor astfel de materiale, iar numărul acestora să fie sporit simțitor.

FL. CONSTANTINIU

TOATĂ ATENȚIA PREGĂTIRII POLITICE ȘI IDEOLOGICE

(Urmare din pag. 1)

marxism-leninism, ca una dintre formele cele mai corespunzătoare de aprofundare a teoriei marxist-leniniste, de înțelegere a realităților contemporane din țară și de peste hotare.

În multe localități se extind seminariile teoretice organizate pe lângă cabinetele de partid, care grupează cadre didactice de aceeași specialitate sau cu specialități înrudite. În raionul N. Bălcescu din Capitală, de pildă, s-au organizat în acest an școlar două asemenea seminarii teoretice — unul pentru profesorii de matematică și altul pentru profesorii de limbă și literatură. Programa acestor cercuri cuprinde îndeosebi teme legate de specialitatea cursanților, cum ar fi, în cazul profesorilor de matematică — „Principiul cauzalității și rolul său în științele naturii și în matematică”, „Problema adevărului în matematică; corelația dintre adevărul obiectiv, relativ și absolut în dezvoltarea cunoștințelor matematice”, sau, în cazul celor de limbă și literatură, „Concepția filozofiei marxist-leniniste despre raportul dintre limbă și gândire”. La unele din aceste teme dezbaterile au loc pe baza unor referate prezentate de cursanți. Asemenea forme superioare de studiu ideologic ajută cadrele didactice să înțeleagă mai bine bazele teoretice ale disciplinelor pe care le predau, să dea o interpretare materialist-dialectică noilor cuceriri ale științei.

Multe cadre didactice se orientează spre studiul individual, ca formă adecvată de aprofundare a unor opere ale clasicilor marxism-leninismului, a problemelor de bază ale politicii partidului nostru privind desfășurarea construcției socialiste, a unor teme teoretice de economie politică, filozofie și socialism științific, de estetică marxist-leninistă etc. La această formă s-au înscris, de regulă, acei membri ai corpului didactic a căror pregătire ideologică le permite să studieze în continuare problemele teoretice în principal prin forțe proprii. Pentru ca dezbaterile să se desfășoare la un nivel corespunzător este bine ca, după alegerea unei teme (pe baza tematicilor orientative recomandate de suplimentul la revista „Munca de partid” — „În ajutorul propagandiștilor” sau de către cabinetele de partid), să se asigure, în gruparea membrilor cercurilor de studiu individual, o cît mai mare omogenitate din punct de vedere al pregătirii lor politico-ideologice.

Cu mult interes au primit învățătorii și profesorii cursurile de filozofie, de economie politică etc. organizate cu titlu experimental în unele localități. Așa, bunăoară, în orașele Bacău, Piatra Neamț și Moinești s-au deschis recent cursuri de filozofie anul I, formate prin contopirea a 4—6 cercuri de același tip, la care lectorii cu multă experiență, desemnați de cabinetele de partid, fac expunerii lunare. La un număr de 3—4 teme din programul cursului vor avea loc și dezbateri pe cercuri, pentru cristalizarea principalelor probleme tratate în expuneri.

O parte din cadrele didactice și-au exprimat dorința de a frecventa în continuare cercuri de studiere a problemelor de bază ale marxism-leninismului, de istorie a partidului, de economie politică, de materialism dialectic și istoric. Acolo unde au existat posibilități, funcționează în continuare sau au fost create asemenea cercuri. Se observă însă, la unele cadre didactice, tendința de a se înscrie la forme de învățămînt ideologic deja parcurse în anii precedenți. Sototim o asemenea orientare nu îndeajuns de inspirată, deoarece nu duce la aprofundarea problemelor studiate, ci mai degrabă la pași pe loc în studiul ideologic.

La sate, cercurile de studiu se organizează numai pe comune, sau pe școli. Aceasta arată grija pentru folosirea cît mai rațională de către cadrele didactice a timpului lor de studiu, pentru evitarea deplasărilor frecvente pe distanțe mari. Pe baza aceluiași considerent, s-a luat măsura ca învățătorii și profesorii de la sate care studiază individual în învățămîntul ideologic să se prezinte la reședința de raion, pentru consultații și seminarii, numai de 2—3 ori pe an, în perioada vacanțelor.

Măsuri cu caracter similar s-au luat și în cazul altor categorii de lucrători din învățămînt. Cadrele didactice fac la examenul de definitivare sau care urmează cursurile învățămîntului superior, de pildă, li s-a recomandat să nu se înscrie în formele organizate de învățămîntul ideologic, pentru a se putea concentra asupra pregătirii în vederea susținerii examenelor. Aceleași recomandări le-au primit și profesorii care predau elemente de marxism-leninism în școlile medii de cultură generală și profesionale, cît și propagandiștii din învățămîntul de partid și cel ideologic, avîndu-se în vedere faptul că aceștia, în virtutea răspunderii pe care o au, trebuie să se preocupe în permanență de aprofundarea cunoștințelor de marxism-leninism, a documentelor partidului nostru, să fie la curent cu principalele probleme teoretice de filozofie, economie politică și socialism științific, să cunoască cele mai actuale probleme ale politicii partidului nostru și ale vieții internaționale.

Desigur, în centrul învățămîntului ideologic va sta în continuare studierea atentă a operelor clasicilor marxism-leninismului și a documentelor partidului nostru, însușirea profundă a politicii P.M.R. de desăvîrșire a construcției socialiste. Cunoașterea temeinică a aprecierilor partidului nostru asupra problemelor vieții internaționale contemporane în lumina Declarației plenarei C. C. al P.M.R. din aprilie 1964 și a documentelor legate de cea de a XX-a aniversare a eliberării patriei, care oferă un domeniu complex de studiu, constituie o condiție de bază pentru îmbogățirea pregătirii ideologice a fiecărui învățător și profesor.

În același timp, eficiența învățămîntului ideologic este indisolubil legată de dezvoltarea spiritului de combativitate împotriva unor manifestări ale ideologiei burgheze. După cum se știe, munca ideologică nu poate fi concepută în afara unei poziții militante partinice. În etapa actuală, activitatea ideologică este țărîmul principal al luptei de clasă, al luptei dintre vechi și nou. Iată de ce se cere să se manifeste o grijă permanentă pentru conținutul de idei al expunerilor și dezbaterilor, care trebuie să fie strîns legate de realitățile din țara noastră, de preocupările și sarcinile cadrelor didactice, astfel încît să le ajute să se orienteze cu mai multă ușurință în complexitatea vieții politice și științifice contemporane.

După cum ne arată practica, însușirea învățămîntului marxist-leninist depinde în primul rînd de organizarea unui studiu individual sistematic și temeinic. De aceea, fiecare învățător și profesor trebuie să-și coordoneze astfel multiplele sale preocupări încît să poată parcurge cu atenție și din vreme materialul bibliografic recomandat, conspectîndu-l și sistematizîndu-l pe probleme sau idei de bază.

Organizațiile de partid, conducerea școlilor și inspectorii metodiști pot să ajute îndeaproape învățămîntul ideologic al cadrelor didactice prin inițierea unor schimburi de experiență asupra felului cum se pregătesc acestea, ca și prin sprijinirea lor în procurarea materialului bibliografic necesar, pot să le asigure timpul necesar studiului prin repartizarea judicioasă a responsabilităților din școală. De asemenea, urmărirea consecventă a modului cum se reflectă în procesul instructiv-educativ pregătirea politică și ideologică a învățătorilor și profesorilor poate constitui pentru ei un ajutor concret și eficient, acordat într-un moment oportun.

Cu sprijinul permanent al organelor regionale, raionale și orașenești de partid, al cabinetelor de partid, cadrele didactice au toate posibilitățile de a studia și adînci în continuare învățătura marxist-leninistă, politica științifică a partidului nostru, în vederea creșterii nivelului muncii instructiv-educative și social-culturale pe care o desfășoară.

Cititorii propun:

UN ABECEDAR MUZICAL PENTRU CLASELE I-IV

Inv. Costică Taiban, comuna Băcești, raionul Negrești: Îmbunătățirea predării muzicii la clasele I-IV stă mereu în atenția învățătorilor din școala noastră. Ei găsesc însă că îndrumările date în programă sînt prea sumare pentru a le fi suficiente în desfășurarea muncii la catedră. De aceea, ei socotesc necesară editarea unui abecedar muzical pentru clasele I-IV, care ar putea fi un ghid de preț și pentru pedagogii în predarea muzicii la nivelul posibilităților copilului de vîrstă școlară mică.

FIECĂRUI PROFESOR — UN EXEMPLAR DIN REGULAMENT

Inv. Ion Dina, comuna Frințești, raionul Rm. Vilcea: Regulamentul școlilor de cultură generală constituie un ghid prețios în activitatea colectivelor de pedagogi. El își găsește aplicarea pas cu pas în munca directorilor, a învățătorilor și profesorilor. Tocmai de aceea a fost prelucrat în școli încă de la începutul anului școlar, iar „Gazeta învățămîntului” a înființat o rubrică specială care atrage atenția eă el trebuie tradus în viață întocmai. Dar numai aceasta nu este deajuns pentru a face ca Regulamentul să fie bine cunoscut și aplicat cu strictețe. Printre altele, credem că este necesar și să se ia măsuri pentru tipărirea lui în mai multe exemplare. În prezent fiecare școală dispune doar de un exemplar, ceea ce face dificilă cunoașterea conținutului său. Reeditarea într-un tiraj sporit va face posibil ca fiecare învățător și profesor să și-l poată procura

pentru a-l studia cu atenție, pentru a-l consulta în orice moment ce cere.

INSPECȚIILE SPECIALE SĂ FIE FĂCUTE NUMAI DE CĂTRE INSPECTORI

Inspector M. Filipoiu, raionul N. Bălcescu, București: Consider că nu este bine să fie folosiți, pentru inspecțiile speciale în vederea obținerii gradelor didactice, profesori care nu au și funcția de inspector, chiar dacă au grade didactice superioare. Într-adevăr, oricîtă măiestrie pedagogică ar avea aceștia, oricît de mult ar fi instruiți ad-hoc ei nu vor reuși să se ridice la nivelul de exigență cerut de inspecțiile speciale. Neavînd nici timpul necesar și nici posibilitatea să se ocupe de candi-

dații la examenul de grad încă din etapa de pregătire pentru inspecția specială, aprecierile lor vor fi foarte relative, cunoașterea candidatului rezumîndu-se, cel mai adesea, la perioada inspecției. Aceste cauze duc, după părerea mea, la diferențieri nejustificate în ce privește notele ce se acordă. Foarte adesea se întîlnesc cazuri cînd cadre didactice cu rezultate similare sînt notate diferit sau cadre cu rezultate diferite la clasă sînt notate la fel. Se întîmplă și ca unii candidați cu activitate bogată să fie notați mai slab decît alții cu activitate mai redusă. Iată de ce propun ca inspecțiile speciale să fie făcute numai de către inspectori (și, în cazuri excepționale, de către directorii de școală) care-i cunosc bine pe candidații la examenele de grad.

REVISTA DE PEDAGOGIE

nr. 10, octombrie 1964

În sumar:

STUDII ȘI CERCETĂRI

Gheorghe Mihoc: Centenarul Universității din București.
Stanciu Stoian: Dezvoltarea pedagogiei în țara noastră în anii puterii populare.
Vasile Bunescu și Petre Bărbulescu: Probleme ale cercetării științifice în domeniul pedagogiei.
Nicolae Sipoș: Îmbunătățirea conținutului a condițiilor de muncă și de trai ale cadrelor didactice.
Constantin Pufan: Dezvoltarea învățămîntului special și a cercetării științifice în domeniul defectologiei.
Ilie Popescu-Teiușan: Legea asupra instrucțiunii din anul 1864.

CONSULTAȚII — DISCUȚII — CRONICA

Stelian Năstăsescu: Cu privire la conținutul orelor de dirigiență pe teme etice în școala medie.

Nicolae Radu: Didactica și psihologia învățării.

Varvara Teofănescu: Teatrul de păpuși în grădinițele de copii.
Ion T. Radu: Unele concluzii pe marginea constatărilor raionale ale cadrelor didactice din septembrie 1964.

DE PESTE HOTARE

Didina Bărbulescu: Dezvoltarea învățămîntului în R. P. Chineză.
Bernard Grigoriu: Jean Jaurès, un remarcabil pedagog umanist.

CRITICĂ ȘI BIBLIOGRAFIE

Ion Roman: O carte utilă pentru dirigienți.
Silvia Cernichevici: C. A. Helvetius și D. Diderot — Texte pedagogice alese.

Corespondența

FIERBINȚI - URZICENI

De curînd, ne informează tov. Fl. Constantin, elevii Școlii medii din comuna Fierbinți, raionul Urziceni, s-au întîlnit cu scriitorul Alexandru Mitru pentru a discuta pe marginea lucrărilor sale „Legende Olimpului”, „Din marile legende ale lumii”, „Copiii muntelui de aur”, „Flori pentru Mihaela”.

Scriitorul a răspuns pe larg numeroaselor întrebări puse cu acest prilej de copii, arătînd cum a luat naștere lucrarea „Legende Olimpului”, ce elemente reale au stat la baza povestirii „Flori pentru Mihaela” etc. La sfîrșitul întîlnirii elevii au mulțumit scriitorului și au prezentat un frumos program artistic.

TÎRGU-JIU

Tovarășul Gh. Fometescu ne face cunoscut că, în cadrul manifestărilor organizate în cercul literar al Școlii generale de 8 ani nr. 5 din Tg. Jiu, a avut loc recent un frumos festival de poezie. Programul acestuia, întocmit cu ajutorul profesorilor de limba română, a cuprins recitări și coruri pe versuri de Mihail Eminescu, G. Coșbuc și Mihai Beniuc, precum și montajul literar-muzical „Patriei iubite”, alcătuit din versuri ale scriitorilor clasici și contemporani studiați de elevi.

RÎMNICU - SĂRAI

„Sărbătoarea majoratului” a devenit o tradiție la Școala medie nr. 1 din orașul Rîmnicu-Sărai. De curînd, ne comunică profesorul Vasile N. Uță, elevii din clasa a XI-a care au implinit 18 ani, devenind majori, au fost sărbătoriți de către toți colegii lor și profesorii școlii. La această sărbătoare a fost invitat să vorbească tinerilor tov. Vasile Moise, vicepreședinte al Sfatului popular al raionului Rîmnicu-Sărai care, după ce a evocat tinerețea grea și plină de lipsuri a părinților celor ce implinesc acum 18 ani, a vorbit pe larg despre viața minunată a tineretului în regimul nostru democrat-popular și a subliniat drepturile și îndatoririle celor ce au atins vîrsta majoratului. Au luat de asemenea cuvîntul directorul școlii, profesori, elevi.

Cei sărbătoriți s-au angajat să nu precupească nici un efort pentru a deveni oameni bine pregătiți, folositori patriei, poporului.

DEJ

Încă de la începutul anului școlar, ne scrie tov. Gavril Gaiea, profesor la Școala medie nr. 1 Dej, colectivul didactic al acestei școli s-a străduit să folosească mijloace cit mai eficiente de activitate pe părinții. Printre acestea un loc însemnat îl ocupă lectoratul pedagogic, a cărui tematică a fost astfel aleasă încît să-i familiarizeze pe părinți cu cele mai importante probleme ale muncii instructiv-educative, să-i orienteze just în munca de educare a copiilor lor. Pentru a se da părinților un ajutor cit mai concret, expunerile din cadrul lectoratului au un caracter practic, fiind bogat ilustrate cu exemple din viața școlii.

Iată cîteva din temele care se dezbate anul acesta în cadrul lectoratului pentru părinți: „Despre autoritatea și exemplul părinților”, „Succesul în muncă al părinților — exemplul în educarea copiilor”, „Recompense și pedepse”, „Cauzele care duc la formarea capriciilor la copii și înlăturarea lor”, „Anturajul copiilor, grijă importantă a familiei” etc.

SATCHINEZ - SÎNNICOLAU-MARE

După cum ne scrie prof. L. Dunajecz, la Școala de 8 ani din comuna Satchinez, regiunea Banat, se desfășoară o rodnică și multilaterală activitate avînd drept obiectiv perfecționarea cadrelor didactice.

Asfel, în cadrul comisiei metodice a învățătorilor, tov. Aretia Ochiu, distinsă cu titlul de „Învățător fruntaș” a ținut o interesantă lecție deschisă de citire. Învățătorul Petru Weinschrott a prezentat un referat cu tema „Formarea deprinderilor de calcul mental în predarea matematicii la clasele I-IV”, învățătoarea Persida Diacu a vorbit despre „Metode și procedee de predare”, iar profesoara Iolanda Bartil despre „Dezvoltarea sentimentului patriotic”.

În lunile următoare se vor prezenta și alte referate, dintre care reținem: „Folosirea materialului didactic la lecția de aritmetică”, „Trăsăturile caracteristice ale metodei fonetice analitico-sintetice”, „Metodica lecției de compunere”, „Importanța desenului la clasele I-IV”, „Munca simultană la două clase”, „Dezvoltarea sentimentului patriotic al elevilor prin lecțiile de istorie”, „Corelarea cunoștințelor teoretice cu munca practică a elevilor în agricultură”, „Lucrările agricole cu elevii clasei a VIII-a”, „Folosirea muncii independente în etapa fixării cunoștințelor”, „Cum corectăm greșelile de gramatică și ortografie”, „Folosirea tablei la lecțiile de istorie”, „Lupta împotriva rămînerii în urmă a elevilor la învățătură”, „Educarea voinței și a caracterului”.

CONSTANȚA

Filiala din Constanța a Societății de științe istorice și filologice — ne comunică prof. Ion Muche — desfășoară o rodnică activitate de cercetare în colaborare cu muzeograful și arheologul de la Muzeul regional de arheologie „Vasile Pirvan”. Rezultatele acestei activități s-au concretizat în interesante comunicări dintre care cităm: „Unele probleme ale administrației romine în Dobrogea între 1878-1895” (de Elisabeta Leonid), „Stăpînirea bizantină în Dobrogea” (de Alexandru Popoia), „Un episcopium la Tomis” (de Adrian Rădulescu), „O nouă bazilică paleocreștină la Tomis” (de Mircea Poenaru), „Studiu asupra preistoriei franco-cantabrice” (de Viorica Petru), „Încercări privind localizarea cetății de Dimbovița” (de Popa Romulus-Bran). Membrii filialei au participat de asemenea la două excursii de studii arheologice, la Istria și Adamclissi.

Din PRESA de peste hotare

„Aproape trei sferturi din populația infantilă a globului — circa 800 de milioane de copii — trăiesc în țări nedezvoltate din punct de vedere economic și cultural. Prost hrăniți, adăpostiți în locuințe insalubre, fără ajutor medico-sanitar, incomplet și adesea deloc școlarizați, cei mai mulți dintre acești copii se află, de la naștere, amenințați de privațiuni și de boli. Unul din trei copii moare înainte de 5 ani și 50 la sută din cei rămași în viață continuă să sufere de subalimentație”. Aceste dramatice precizări ale doctorului Sicault, directorul Oficiului european al U.N.I.C.E.F. (Fondurile Națiunilor Unite pentru copii) sînt citate într-un articol publicat în revista „L'Education nationale” nr. 29/1964.

Creată în 1946 de Adunarea Generală O.N.U., U.N.I.C.E.F. are misiunea de a sprijini guvernele țărilor în curs de dezvoltare să întreprindă acțiuni cu caracter economic, sanitar și cultural menite să îmbunătățească condițiile de viață și educație ale copiilor. În prezent s-au inițiat 420 programe de ajutoare în 107 țări; peste 60 de milioane de mame și copii au beneficiat direct de acest ajutor. Au fost echipate 6 400 policlinici orășenești, 12 300 dispensare rurale, 750 spitale. În India, U.N.I.C.E.F. a contribuit la organizarea a 65 de catedre universitare de pediatrie, în Malaezia a sprijinit măsurile privitoare la dezvoltarea producției de lapte, iar în unele țări din Africa a încurajat producția de noi

alimente prin folosirea subproduselor industriei de uleiuri comestibile. De asemenea în colaborare cu U.N.E.S.C.O. organizația U.N.I.C.E.F. acordă sprijin financiar pentru organizarea cursurilor de calificare și perfecționare a personalului didactic din țările în curs de dezvoltare.

La Institutul pedagogic național din Franța s-a deschis de curînd o expoziție dedicată vieții și activității Mariei Montessori. Expoziția cuprinde fotografii, desene și diverse obiecte confecționate de copii în școlile Montessori, precum și texte din operele pedagogice ale acesteia.

A doua conferință U.N.E.S.C.O. consacrată planificării programelor de alfabetizare în țările arabe, a avut loc nu de mult la Alexandria. După datele statistice prezentate la conferință, numărul neștiutorilor de carte din țările de limbă arabă se ridică la 66 pînă la 93 la sută din totalul populației.

Conferința a examinat posibilitățile de includere a măsurilor privind educația și învățămîntul în planurile naționale de dezvoltare economică și socială.

În Venezuela, guvernul a refuzat să acorde creditul de 50 000 000 bolivari pentru dotarea universităților naționale. În același timp, poliția din Caracas — cea mai numeroasă din lume în raport cu populația — a

primit un buget suplimentar pentru angajarea a 1 000 agenți noi.

A 13-a conferință generală a U.N.E.S.C.O. a adoptat programul cincinal experimental de alfabetizare a adulților pentru perioada 1966-1970. Dintre măsurile prevăzute pe scară națională, regională și internațională cităm: sprijin tehnic și financiar pentru elaborarea și executarea programelor statale de alfabetizare; publicarea de studii și statistici, editarea unor manuale, organizarea unei largi rețele de instituții și centre de formare și perfecționare a personalului didactic.

Programul experimental al U.N.E.S.C.O. are drept scop să pregătească condiții optime pentru desfășurarea Congresului mondial pentru eliminarea analfabetismului de masă, care va fi organizat de O.N.U. la Teheran în anul 1966.

În Republica Populară Ungară, programa examenului de maturitate a suferit modificări esențiale. Numărul disciplinelor obligatorii a fost redus de la 5 la 3: limba maghiară, istoria și matematicile. La acestea se adaugă o materie la alegere (fizică, chimie, biologie, o limbă străină, educație fizică). Absolvenții școlilor medii care au obținut note maxime în ultimii patru ani de școală la una din materiile obligatorii sînt scutiți de proba scrisă.